

Jugoslovan

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujtvo Din 30.—, Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 23. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71.

Rokopis se ne vračajo. — Oglaševanje po tarifi in dogovoru. — Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68, Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60, Podružnica v Celju, Samostanska ulica št. 4.

Št. 25

Ljubljana, četrtek dne 3. julija 1930

Leto I.

Angleško posredovanje med Francijo in Italijo

Po likvidaciji svetovne vojne za likvidacijo nevarnosti novih konfliktov - Francija in Italija za direktna pogajanja „Tems“ o taktiki italijanskega tiska

London, 2. junija. Vsi listi pozdravljajo te dni izvršeno izpraznilo Porenja, v kateri vidijo končno likvidacijo svetovne vojne. Povratak v normalne mirnočasne razmere pa ni prinesel onega čustva olajšanja, kol bi bilo sicer naravno, kajli mednarodni položaj vzbujajo slej ko prej globoko vznemirjenje v vseh lukajšnjih političnih krogih. Napetost med Francijo in Italijo, ki se bliža k svojemu vrhuncu, se presoja zelo resno ter se naglašuje nujna potreba, da se likvidirajo tudi nevarnosti, ki zahrblno prežijo na evropski mir radi spora med obema sredozemskima silama.

Zanimanje, s katerim zasleduje angleška javnost odnose med Francijo in Italijo, se zrcali posebno jasno v inicijalivi, ki jo je sprožil Wickham Steed v »Timesu«, kjer predlaga, naj vzame posredovanje med obema državama v roke Društvo narodov. Društvo narodov ima za to pravico, ki ji jo daje njen statut, kateri predvideva njegovo posredovanje ne samo v slučajih izbruha vojne, temveč tudi v slučajih preteče vojne nevarnosti.

Javno mnenje je prepričano, da se po likvidaciji svetovne vojne z izpraznilo Porenja mora likvidirati tudi nevarnost novih konfliktov, pri čemer prihaja v poštev v prvi vrsti ostrti spor med Francijo in Italijo. Stališče javnega mnenja je, kol vse kaže, tudi stališče angleške vlade. Izgleda, da je Mac Donaldova vlada že podvzela vse potrebne in primerne korake v Parizu, da se vprašanje o pomorskih odnosih med Francijo in Italijo spravi z mrlove točke. V tem pravcu sta se britanska poslanika v Rimu in Parizu informirala pri italijanski in francoski vladi. Italijanski tisk je ostal še nadalje zelo rezerviran, ne odneha pa pripisovati Franciji

krivde, da se pogajanja še niso nadaljevala. Pri tem se opira na izjavo ministra Grandija, kateri trdi, da Francija ne daje odgovor na njegove konkretne predloge za obnovitev pogajanj in za pomorsko premirje, po katerem bi obe državi uslavili gradnje novih vojnih ladij, dokler ne bo med Parizom in Rimom dosežen pomorski sporazum. Razen tega naglašajo italijanski listi, da Briand ni dal odgovora niti na Grandijev predlog v pogledu nadaljevanja pogajanj za ureditev še nerešenih vprašanj, ki zadevajo Italijo, in to so vprašanja Tunisa, odpoklicanja vojske s tripoliške meje in drugo.

Najkočljivejše je pač vprašanje ustavitve gradnje ladij po že določenih programih. Nezaupanje, ki vlada med obema vladama in ki je po znanih Mussolinijevih govorih v Parizu upravičeno zelo naraslo, izključuje kakorekoč vsako možnost takih »pomorskih počitnic«. Vsako nadaljevanje gradenj pa se mora spremeniti v besno tekmovalstvo v oboroževanju.

V tem pa fiči razlog, ki sili Anglijo, da napne vse sile v smeri uspešnega posredovanja med Parizom in Rimom.

Francozi in Italijani proti posredovanju Društva narodov.

Pariz, 2. julija. n. Angleški poslanik lord Tyrell je bil včeraj pri zunanjem ministru Briandu. Politični krogi trdijo, da sta govorila o francosko-italijanski napetosti zaradi pomorskih zadev.

Predlog znanega angleškega novnarja Wickhama Steeda, naj bi Društvo narodov prevzelo vlogo posredovalca med Parizom in Rimom, je ves francoski tisk z ogorčenjem odklonil. Saint Bryce pobija v »Journalu« la predlog, češ, da ni

treba, da bi se v to zadevo vmešaval ves mehanizem Društva narodov, ker francosko-italijanski spor ne predstavlja vojne opasnosti, nego samo spor, ki temelji na razliki v mentalitetah obeh narodov. Italijansko-francoski nesporazum je v tem, da se Francija boji laških ekspanzivističnih težni, ker meni da bi italijanska ekspanzija šla v škodo Franciji. Po tem smatra Saint Bryce, da morala rešiti la nesporazum samo francoski in italijanski narod brez posredovalcev, ker bi posredovanje lahko poslalo še nevarno.

Fašistovski tisk prinaša članek Saint Bryce-a in sprejema njegove razloge, izraža pa pri tem svojo rezerviranost napram rešitvi francosko-italijanskega spora. Listi trdijo, da je Francija kriva, da ne pride v najbližjem času do pogajanj.

Izgledi direktnih pogajanj med Parizom in Rimom

Rim, 2. julija. n. Listi prinašajo dalje razne komentarje o seslanku francoskega zunanjega ministra Brianda z italijanskim poslanikom v Parizu grofom Manzoniem. »Tribuna« demanlira vest, da se je na tem seslanku govorilo o Tunisu in o odpoklicanju francoskih čet s tripoliške meje. List meni, da je Briand o vsem tem dal podrobno poročilo odboru za zunanje zadeve v francoskem senatu. Ker pa je bila ta scija tajna, se ni dalo doznati, kaj je minister Briand povedal na njej. Ni seveda izključeno, da je Briand kol velik govornik dolgo govoril, pa ničesar slvarnega povedal.

»Giornale d'Italia« pravi, da Francija ne želi pogajanj z Italijo, ker hoče Briand čakati tako dolgo, da vidi kako se bo

položaj razvil. Ministra Briand in Grandbosta imela še mnogo prilik, da se sestane in pogovorila. Ti razgovori bodo prisrčni, ne bodo pa dovedli do nikakega zaključka, kakor je bilo to doslej še vedno. Polemlakem se ni mogoče ničesar nadejati in bo verjelno vse še mnogo časa ostalo pri starem.

»Piccolo« trdi, da je angleška vlada podvzela korake, da se italijansko-francoski spor reši, ker hoče Velika Britanija izbegniti opasnosti tekme med obema državama v gradnji vojnih brodovij, katere bi tudi njo prisilila, da poveča število svojih vojnih ladij ter s tem nehoče povzroči, da se razveljavi pakt, ki je bil sklenjen med njo, Ameriko in Japonsko. Ni dvoma, da bo Velika Britanija zahtevala, da se spor med Parizom in Rimom reši tudi radi tega, ker hoče ona varovali princip svoje pomorske premoči, po katerem ne sme biti britansko vojno brodogradnje manjše od skupnega italijanskega in francoskega.

I. vseh teh komentarjev italijanskega tiska se ne da razbrati rezultatov britanske intervencije v Rimu in Parizu. Nekateri listi upoštevajo možnost, da bo Tardieujeva vlada morala podati ostavko in da bo novo francosko vlado sestavil Poincaré. Temu pa ne pripisujejo velike važnosti.

Pariz, 2. junija. »Le Temps« ugotavlja v svojem poročilu iz Rima, da ni objavil noben italijanski list v celoti njegovega članka, v katerem je pariški list odgovoril na znani članek Arnalda Mussolinija v »Popolo d'Italia« o vojaških izdalkih Francije. Majhni odlomki, ki se objavljajo, naravnost zginjajo v morju komentarjev pariških dopisnikov, tako da je javnost že vnaprej enostransko poučena.

Ljubeče zanimanje Nj. Vel. kralja za našo vas Hrvatski seljački prvak pri Nj. Vel. in pri predsedniku vlade

Zagreb, 2. julija. k. »Seljački Glas« prinaša vest, da se je Karel Kovačević ob priliki poslednjih sokolskih manifestacij mudil v Beogradu. Takrat je imel priliko, da ga je Nj. Vel. kralj sprejel v avdijenco in sicer 30. junija v kraljevem dvorcu na Dedinju. Avdijenca je trajala od 5:30 do 6:15.

Prva beseda, ki jo je izrekel Nj. Vel. kralj, je bila: »Kako je v vaših krajih z letošnjo žetvijo? Ali bo narod imel dovolj hrane za to leto?« Posebno se je kralj zanimal za naše pasivne kraje in kako bi se tem krajem vsaj začasno pomaglo. Sploh se je kralj kot vedno živo zanimal za gospodarski in prosvetni razvoj naše vasi in je z veliko pozornostjo sledil poročilu Karla Kovačevića.

Po avdijenci je Karel Kovačević izjavil, da se je Nj. Vel. kralj zanimal za vsako,

pa tudi najmanjšo zadevo splošnega značaja in da s kraljevsko vlado naglo vodi delo, ki se nanaša na nove zakone.

Karel Kovačević je bil tudi pri načelniku vlade generalu Petru Živkoviću, ki neumorno in z velikim zanimanjem deluje v duhu manifesta Nj. Vel. kralja od 6. januarja in 3. oktobra.

»Seljački Glas« prinaša danes vest, da se izdeluje načrt zakona o podpori dalmatinskim poljedelcem. Zakonski načrt bo kmalu dovršen, tako da obstoja nada, da bo to veliko vprašanje, ki globoko zadeva naše dalmatinske kmete, kmalu končno veljavno rešeno in tako, kakor odgovarja potrebam naših dalmatinskih kmetovalcev.

Prisrčno slovo čl. vojne delegacije Pomembni brzojavki med dr. Viškovskim in gen. Živkovićem

Beograd, 2. julija. AA. Predsednik ministrskega sveta general Peter Živković je sprejel od šefa češkoslovaške vojne delegacije, ministra za narodno obrambo dr. Viškovskega sledečo brzojavko:

Njegovi ekscelenci predsedniku vlade kraljevine Jugoslavije generalu Petru Živkoviću, Beograd.

Maribor. Ravno zapuščamo vašo lepo domovino po bivanju v Beogradu, polni bratske ljubezni divnega jugoslovankega naroda se težko ločimo od vaše domovine. V svojih srcih nosimo nepozabne spomine na sprejem in gostoljubnost, ki smo ga bili v vaši državi deležni. Najlepše prosim vašo ekscelenco, da izvoli Nj. Vel. jugoslovanckemu kralju Aleksandru I. in kraljevski vladi biti tolmač naše globoke hvaležnosti in udanosti. Istotako prosim, da sprejmete izraze našega brezmejnega občudovanja velikega uspeha Sokola kraljevine Jugoslavije na zletu, ki služi v čast ne samo sokolstvu, temveč tudi celi vaši domovini. Šef češkoslovaške vojne delega-

cije, min. za nar. obrambo dr. Viškovski.

Na ta brzojav je odgovoril predsednik ministrskega sveta g. general Peter Živković s sledečim brzojavom:

Nj. ekscelenci Viškovskemu, ministru narodne obrambe Češkoslovaške, Praga.

Beograd. Zahvaljujem se za ljubezive besede, ki ste mi jih poslali o priliki, ko ste zapuščali naše ozemlje. Poset bratske češkoslovaške vojske in ogromno število češkoslovaških Sokolov so zapustili nepozabne spomine v sreih vsega jugoslovankega naroda in bili najprisrčnejša manifestacija globokega in iskrenega občutka prijateljstva, udanosti, bratstva in ljubezni naših nerazdružljivo zvezanih držav. V svojem imenu kakor v imenu vse kraljevske vlade vam pošiljam, gospod minister, in preko vas celi vladi in narodu Češkoslovaške našo globoko hvaležnost za izraze bratstva in ljubezni, ki ste jo pokazali na vsesokolskem zletu. General Peter Živković, predsednik ministrskega sveta kraljevine Jugoslavije.

Balkanska konfederacija in Grška Izjave ministra Mihalakopulos - „Ni še videti skupnih gospodarskih, političnih in vojaških ciljev“

Pariz, 2. julija. AA. Grški minister za zunanje zadeve Mihalakopulos, ki je na potu v Pariz, je raztolmačil poročevalcu »Journal des Débats« glavne razloge za miroljubno sodelovanje med balkanskimi narodi. Mihalakopulos je dejal, da sloni politično pravo balkanskih držav na potrebi iskrenega sodelovanja med njimi. — Grški minister za zunanje zadeve je pristavil, da je uverjen o tem, da bodo vsi grški politiki podpisali predlog o konfederaciji balkanskih držav, ako bi le bila ustvarljiva. Toda, je nadaljeval Mihalakopulos, potrebno je pogledati politični stvarnosti v oči, ki kaže razne zapreke za

to idejo. Po vojni med balkanskimi državami še ni videti skupnih gospodarskih, političnih in vojaških ciljev. Najprvo je treba omogočiti sporazum med posameznimi državami s prijateljskimi pakti, kajti sporazumi v dveh so zaenkrat najboljši.

Na podlagi tega bi moglo kasneje priti k skupnega sporazuma o izenačenju pošt-nih, železniških in carinskih tarif. O težkih vprašanjih pa meni Mihalakopulos, da bi bilo treba imenovati širok odbor, v katerem bi bila sorazmerno zastopana vsaka balkanska država po številu prebivalstva. Jugoslavija n. pr. bi morala imeti 22 zastopnikov, Grčija pa 10.

Agrarna politika avstrijske vlade Predstoječa uvedba doklad na vse zaloge moke

Dunaj, 2. julija. d. Pri vročini 30 stopinj Celzija v senci je danes pretresal avstrijski narodni svet še preostali spomladanski program, ki ga mora rešiti. V zbornici so bili odpravljani nekateri manjši predlogi, med njimi zakon o uvedbi promocijske pravice na trgovski visoki šoli. Za kulisami so se borili za novi zakon o zveznih železnicah. Trgovinski minister dr. Schuster se je posvetoval zlasti s strokovnimi organizacijami in jim predložil nekaj novih kompromisnih predlogov, ki pa še niso bili sprejeti. Iščejo sedaj nova pota za kompromise. Tudi pogajanja o dokladi na moko so prav težavna. Doklada na moko je, kakor znano, davek na vse zaloge moke v Avstriji in znaša 15 grošev na kg. Doklada na moko naj prinese agrarjem zahtevano povišanje cen moke. Razen tega naj bi se iz tega davka izplačevala subvencija žitnim pridelovalcem. Ta doklada

na moko je postala zato akutna, ker niso imela uspeha prizadevanja avstrijske vlade, da se uveljavijo nove zvišane avstrijske postavke za agrarne produkte, kar naj bi se zgodilo z dogovorom z Jugoslavijo še pred letošnjo žetvijo. Odpoved sedanje trgovinske pogodbe z Jugoslavijo in nova pogajanja za tako trgovinsko pogodbo so pa jako dolgotrajna in težavna, med tem, ko agrarci zahtevajo hitro pomoč, ki bi se jim morala dati brezpogojno še pred letošnjo žetvijo. Tako naj bi bila doklada na moko nadomestilo za zaželeno zvišanje agrarnih carin. Proti dokladi na moko pa so v glavnem socialni demokrati, a tudi trgovci in druge gospodarske organizacije. Upajo, da se bo zadeva šele jutri razčistila, in sicer na anketi, ki je sklicana za jutrišnji četrtek. Vsi drugi zakonski predlogi, zlasti tudi novela o brezposelnosti, so bili že prej odgodeni do jeseni.

Stalin stopnjuje svoj radikalizem

Pod največimi varnostnimi odredbami se vrši v Moskvi XVI. kongres komunistične stranke. Ves prostor okoli Velikega gledališča je armiran od vojske z nasajenimi bajoneti, delegati za kongres sam pa so bili tako skrbno in temeljito presegani, da bi bil čudež, če bi se le en opozicionalec izmuznil na kongres. Stalin se je torej za kongres dobro pripravil in da je bila varnost pred opozicijo tem popolnejša, je celo odložil kongres za deset dni, pa čeprav boljševiki kot mojstrski režiserji mase vedo, da vsako odlašanje pač zmanjša navdušenje mase. Pa boljševiki so že davno tega mnenja, da je teror popolno nadomestilo za navdušenje in zato skušajo s terorjem izsiliti celo — navdušenje.

Tu pa očitno boljševiški voditelji niso imeli uspeha, ker odkod potem opozicija, proti kateri so potrebni tako obsežni varnostni ukrepi. Da ta opozicija ne izhaja iz kapitalističnih in buržujskih vrst, je itak jasno, ker teh vrst več ni ali pa so potepane v prah ko črv. Vsa opozicija proti Stalinu in njegovi vladi izhaja le iz najčistejših komunističnih vrst, od ljudi, ki trde o sebi, da so boljši boljševiki od Stalina, ker tudi boljše razumevajo Leninov nauk. Da Stalin teh ljudi ne more pridobiti, temveč da je nasprotno boj med njim in opozicijo vedno večji, dokazuje, da je nastal v komunističnih vrstah idejni razkol, ki ga more Stalin prebroditi le s terorjem. Drugo vprašanje je seveda, če bo ta teror tudi dolgo držal, kajti proti patentiranim boljševikom ni mogoče nastopati tako ko proti kapitalistom. Trocki je skoraj razbil komunistično stranko, a poslan je bil le v eksil, dočim pa so mogli boljševiki klati kapitaliste po mili volji.

Ta razkol med komunisti je nad vse razumljiv, povzročila ga pa je različno naziranje na rusko vas. Po mestih in fabrikah je šla socializacija še kolikor toliko gladko za ceno splošnega ubožavanja, na vas pa ni mogla prodreti niti za to ceno. Tu ni imela socializacija nobenega uspeha in vsi komiteji bjednote so propadali eden za drugim, dočim se kulaki veselili svojega življenja. Ta nemoč je grizla sovjetske voditelje, ki so spoznali, da propade tudi socializacija v mestih, če propade na vasi. S kolektivizacijo vasi je napravil Stalin generalni naskok na vas. Ali se bo ta posrečil?

Težava je namreč zlasti v tem, da hočejo sovjeti istočasno izvesti v petih letih popolno industrializacijo dežele. To pa je mogoče le, če sodeluje pri tem ves ruski narod, ker samo pri največjem naporu vsega naroda je ta načrt izvedljiv. Stalin pa baš pričinja generalni naskok na vas, na 25 milijonov kmetskih gospodarstev. Vas naj omogoči izvedbo industrializacijskega načrta, Stalin pa naskakuje vas. — Spoznanje tega nemogočega nasprotja je rodilo desno opozicijo. Če se hoče pridobiti kmeta, treba mu iti nasproti, so trdili desničarji. In jasno je bilo, da so imeli prav in zato je celo Stalin nekaj odnehal. S tem pa je razvnel levčarsko opozicijo, ki sega po svojih zarodkih že nazaj v čase NEP-a. Levčarska opozicija je bila bolj ortodoksna, desničarska pa bolj oportunistična in manj udarna od prve. Zato se je Stalin zbal levčarske in da bi ji prestregel veter iz jader, je sam zaplaval v največji radikalizem in na kongresu stranke nastopil za popolno izvedbo kolektivizacije. Boj do skrajnosti je torej geslo Stalina.

S terorjem misli Stalin, da bo ta boj tudi izvedel. Vse pa kaže, da je njegov režim napačen. Predvsem ni sovjetski upravni aparat na tej višini, da bi se vsaka odredba sovjetov tudi res izvršila. Nasprotno se navadno dogaja to, da je vladni dekret, predno pride na vas, že tako spremenjen, da ni originalu niti najmanje podoben. To se je videlo pri odredbah kolektivizacije vasi, ko so mestoma vaški sovjeti ukrenili baš nasprotno od tega, kar jim je bilo zaukazano. Nadalje je teh 25 milijonov kmetskih gospodarstev s svojimi najmanj 120 milijoni ljudi tako ogromna masa, da pred njo obnemore vsak kontrolni aparat. Zlasti pa v Rusiji, ko se je ruski kmet tekotom državljanske vojne tako temeljito naučil, da vsako vladno odredbo preuredi po svoje. To se je sedaj jasno pokazalo. Malo bolj ostro so prijeli vas in takoj je bilo po vsej Rusiji pomanjkanje mesa. In ker ni bilo zadosti živine, je obstal na potu les, ki so ga hoteli sovjeti prodati v tujino, da dobe denar za industrializacijo. En neuspeh rodi drugega,

Anglija priznala nedvisnost Iraka v petih letih zapustijo čete deželo

London, 2. julija. AA. Danes je bila podpisana v Bagdadu med Irakom in Anglijo zvezna in prijateljska pogodba, ki stopi v veljavo, kakor hitro bo Irak sprejet v Društvo narodov.

Vsebinsko pogodbe bodo v kratkem objavili. Vključbu temu so znane najvažnejše točke omenjene pogodbe, ki priznava popolno suverenost Iraka in njega pravico, da sam skrbi za notranji red in zunanjo obrambo.

Angleška vlada pravi nadalje v pogodbi, da bo mandatarna odgovornost Anglije z ozirom na Irak avtomatično prenehala, kakor hitro bo stopila pogodba v veljavo. Tekom petih let po uveljavljanju pogodbe bo umaknila Anglija iz Iraka vse svoje čete. Irak bo dal Angliji v najem tri letalske baze zapadno Eufrata in Sat el Araba, ki jih bodo stražile na stroške angleške vlade iraške bojne sil. Po 20 letih bosta visoki pogodbeni stranki stopili v pogajanja za sklenitev nove pogodbe za vzdrževanje

imperijalnih prometnih zvez. V primeru nesporazuma bo odločalo o tem vprašanju Društvo narodov. Nova pogodba bo veljala 25 let. Obe visoki pogodbeni stranki bosta zastopani na dvorih potom svojih diplomatskih zastopnikov, kakor je običajno med neodvisnimi državami.

Angleški kolonialni mandat za Irak poteče leta 1932.

Visoki komisar za Irak sir Francis Humphris je čestital Nuriju paši k srečno zaključenim pogajanjem.

»Times« naglašajo, da bo nova pogodba zadovoljila iraške civilne politike. Iraška vlada je v tej pogodbi priznala Angliji pravico, da vzdržuje angleško zračno progovo v Indiji, ki je zelo važna za imperijalne komunikacije. Irak je dal Angliji v najem tri letališča na takem kraju, da ne bodo žalila čustva najobčutljivejših bagdadskih meščanov.

Amerika in evropski protesti proti carinam

New York, 2. julija. n. »New-York Times« prinaša senzacionalno vest, da je tajnik državne zakladnice Mills odpotoval v Pariz, da se tam pouči o vtisih, ki jih je napravil v Franciji in v ostalih evropskih državah novi ameriški carinski tarif. Kakor poročajo listi, je ta tarif izzval tudi v samih ameriških gospodarskih krogih veliko nezadovoljstvo.

Grof Volpi v Budimpešti

Budimpešta, 2. julija. d. Nekdanji italijanski finančni minister grof Volpi je danes prispel v Budimpešto, in sicer baje v posebni misiji.

Vladna kriza v Finski

Helsingfors, 2. julija. d. Vlada je večeraj sklenila, da odstopi. Sledila ji bo najbrže koncentracijska vlada z nekdanjim ministrskim predsednikom, ravnateljem državne banke Poasikivijem na čelu.

Množica napadla ministrskega predsednika

Pariz, 2. julija. AA. Iz Kaira poročajo: Ko je vlak s katerim se je vozil bivši predsednik egiptške vlade Nahad paša, postal na železniški postaji v Belbefu, je drhal pod vodstvom narodnega poslanca egiptške nacionalistične stranke vdrla na postajo in povzročila spopad. Ranjenih je bilo več častnikov, vojakov in uradnikov. Redarstvo je moralo streljati. Dva izgreznika sta bila ubita.

Smrt admirala Njegovana

Zagreb, 2. julija. k. l. t. m. je v vojaški bolnici v Zagrebu umrl bivši poveljnik celokupne avstrijsko-madžarske mornarice admiral Maksimilijan Njegovan, star 72 let.

Mati in hči obsojeni na smrt

Sofija, 2. julija. AA. Mati in hči Stojna in Malina Stinjeva sta bili danes opoldne obsojeni na smrt zaradi umora Lučeve.

Trije novi zakoni

Beograd, 2. julija. 1. »Službene Novine«, ki bodo jutri izšle, objavljajo zakon o konvenciji in statutu mednarodnega železniškega prometa. Konvencija je bila sklenjena v Zenevi 9. decembra 1923. Sprejelo jo je 29 držav. Statut določa poslovanje mednarodnih prog ter mere, ki se imajo podvzeti z namenom, da se uredi mednarodni železniški promet, nadalje skupno uporabljanje železniških sredstev in tehničnih edicij. V tej konvenciji so tudi določeni odnosi v železniški službi, potniški in blagovni tarifi, finančni dogovori med upravami in odnosi železniških uprav glede vprašanj, ki zadevajo splošni mednarodni promet.

»Službene Novine« objavljajo zakon o konvenciji glede nosilnosti ladij, ki vršijo obrežni promet. Ta konvencija je bila sklenjena v Parizu 27. decembra leta 1925 ter jo je podpisalo 18 evropskih držav.

»Službene Novine« objavljajo tudi zakon o konvenciji in statutu glede svobode transportov in glede priznavanja pravice do zastav državam, ki nimajo morske obale. Ta konvencija je bila podpisana v Bratislavi 20. aprila 1921. leta.

Turška demonstracija proti Briandovemu načrtu

Carigrad, 2. julija. n. Turški zunanji minister Fevlik Ružbi bej potuje ta mesec v Moskvo, da obnovi prijateljske odnose med Turčijo in Sovjetsko Rusijo. Njegovo potovanje naj bi bilo obnem demonstrativnega značaja, ker francoski zunanji minister Briand ni upošteval ne Turčije ne Rusije, ko je sklical panevropsko konferenco.

Oster nastop dr. Seipla proti socialistom

Dunaj, 2. julija. n. V Gmündnu je imel Seipel oster govor proti avstrijskim socialistnim demokratom. Naglašal je, da zapadna Evropa docela napačno sodi o vstrijskih socialistih. Avstrijski socialisti niso takšni, kakor socialisti v Nemčiji ali v Angliji. Med avstrijskimi socialisti in komunisti ni razlike in metode njihovih nastopov so povsem iste.

Vremenska napoved

Dunaj, 2. julija. d. Malo spremembe, krajevne nevihte.

Kreditna politika Narodne banke

Izčrpana pojasnila guvernerja Bajlonija o pritožbah o načinu razdeljevanja kreditov

Beograd, 1. julija. AA. Guverner Narodne banke kraljevine Jugoslavije g. Ignjat Bailoni je objavil sledeči komunikate o delu Narodne banke:

Glavni upravni odbor Narodne banke je na svojih sejah takoj po letošnji skupščini delničarjev razpravljala o vprašanju razdelitve kreditov po posameznih krajih naše države o priliki očitkov, ki so bili storjeni tako na skupščini kakor tudi preko javnosti v tem pogledu in ki se še delajo Narodni banki. Na teh sejah glavnega upravnega odbora je bilo ugotovljeno dejstvo, da je Narodna banka že od nekaj odobrvala kredite po potrebah narodnega gospodarstva v posameznih krajih in glede na lokalne kreditne razmere v državi, vplivajoč s svojimi krediti, da se kreditne razmere normalno razvijajo v korist okrepitve narodnega gospodarstva. Vsi gospodje člani glavnega upravnega odbora na omenjenih sejah, zlasti pa gospodje člani izven Beograda, so bili soglasni v tem, da glede razdelitve kreditov ni moči Narodni banki ničesar očitati in da je bila razdelitev kreditov neoporečna.

Da se zavrne tudi najmanjši neugodni vtis, nastal po neupravičenih očitkih, se čutim primoranega, da kot edini uradni predstavnik Narodne banke dam neka pojasnila, ki bodo doprinesla k temu, da si bo lahko vsakdo ustvaril točno sodbo o vprašanju razdelitve kreditov Narodne banke.

Številke, ki jih banka objavlja v svojih letnih izveščjih, so dokaz njene iskrenosti in odkritosti v delu. Baš s temi številkami, odnosno z večjim operiranjem s temi številkami najbolj napadajo Narodno banko. Potrebna pa je živa topla beseda, da objasni te hladne številke. Narodna banka ni mogla z zaprtimi očmi preiti dejstev, ki so jih ustvarjale vojne razmere, različni način življenja, delo in gospodarstvo desetletja in stoletja, nemo je morala upoštevati ta dejstva in jih s pametjo vplesti v novo skupno gospodarsko življenje.

Za oceno prejšnje kreditne politike banke sta bistvenega pomena ta dva momenta: 1.) potreba po kreditu v posameznih krajih in 2.) mož-

ker v življenju je ena stvar prepletena z drugo in tega ne spremeni prav noben teror.

Mogoče je ustrahovati majhen del prebivalstva, kar je bila buržuazija, vse kmečko prebivalstvo ni mogoče dolgo terorizirati. Ko so komunisti puščali kmeta pri miru, je bil miren tudi ta, ko pa so pričeli motiti, so ga naglani v opozicijo in z novim motenjem že v boj. In tu se pričinja po vsej priliki nova zgodovina Rusije, ko bo ruski kmet v boju za svojo zemljo rešil tudi Rusijo od komunističnega nasilja, da bo doživela Rusija svoje vstajenje. V tej perspektivi pa ni za Rusijo nevaren Stalinov radikalizem, temveč samo za Stalina samega. In morda ne bo niti dolgo, ko se bo to dejansko pokazalo.

nost dobiti potrebne kredite od denarnih zavodov. V tem pogledu smo imeli dve popolnoma med seboj ločeni sferi.

1.) V ožji Srbiji se je s krepljenjem gospodarskega življenja občutila potreba po večjih kreditih po osvobodilnih vojnah leta 1876. in 1878. V tistem času so se denarni zavodi v Srbiji šele začeli ustanovljati ter jih je bilo vsega skupaj le malo z glavnico do 100.000 Din. Ljudje še niso bili razumeli pomena varčevanja in vlog domala ni bilo. Potreba po ustanovi, ki naj bi ustvarila večja denarna sredstva in jih dala na razpolago trgovini in delavnosti, je pripravila do ustanovitve Narodne banke. Šele ona je mogla zadovoljiti upravičeno zahtevanje kredita vsakega gospodarstvenika, ki je to s svojim delom in materijalnim stanjem ter z značajem zaslužil. Koristno delo Narodne banke se je lepo razvijalo in rezultat tega dela kažejo leta 1913. te-le številke: odobrenih kreditov v iznosu 49.743.000 Din odnosno današnjih 547.170.000 Din, razdeljenih na 1181 tvrdk. To višino kreditov je domala v celoti uživala predkumovska Srbija, na južno Srbijo, kjer gospodarsko življenje še ni bilo konsolidirano, pa je prišlo samo 80.000 Din. Tako delo Narodne banke je močno vplivalo na razvoj gospodarstva v deželi in ji priborilo v državi veliko priznanje. Leta 1929. odobreni krediti za predkumovsko in južno Srbijo skupaj so znašali 639.300.000 Din, kar predstavlja neznatno povečanje nasproti predvojni višini kakih 90 milijonov Din, dejansko pa to niti ni povečanje, če upoštevamo razširitev delokroga tudi na južno Srbijo.

Po vojni je v krajih južne Srbije začelo vstajati novo bujno narodno gospodarstvo v rokah mladih, marljivih, požrtvovalnih in vztrajnih domoljubov in njihovih bratov iz južnih in vzhodnih krajev starih meja. Ali je Narodna banka mogla voditi drugo kreditno politiko od one, ki ji je v prejšnjih časih dala za gospodarstvo nepregledne koristi? Čakati na sredstva od vojne izčrpanih bank v starih mejah in vire bank novih krajev bi pomenilo zgrešiti najvažnejši trenutek za ustvaritev novega gospodarstva, tega pa Narodna banka ni mogla storiti. Narodni banki je bila nova dolžnost, priteči z pomočjo temu novemu gospodarstvu in ona je z najboljšo voljo in s kreditom obilno oskrbovala vse kraje Južne Srbije. To delo je ustvarilo pomemben preporod tuje trgovine in gospodarstva v domače, narodno.

Veliko vprašanje je, ali bi se novo gospodarstvo Južne Srbije moglo imenovati v polnem pomenu besede naše, narodno, da ni bilo novega naraščanja in kreditne politike Narodne banke.

2.) V takozvanih prečarskih krajih vsakdo ve, da kredite in gospodarske prilike niso bile niti od daleč tako nepovoljne, kakor v Srbiji, da o vojnih posledicah niti ne govorim. Znano je, da datira v Sloveniji ustanavljanje denarnih zavodov tja v leto 1820., na Hrvaškem in v Slavoniji pa 1846. V dobi ustanavljanja denarnih zavodov v Srbiji je v omenjenih krajih delovalo za pospeševanje varčevanja in gospodarstvo podpiralo s krediti več kot 30 denarnih zavodov. Gospodarstvo teh krajev je razen tega

bolj in bolj dobivalo tudi tuje kapitala v obliki udeležbe v podjetjih in preko posebej ustanovljenih tujih zavodov ali zavodov s pretežno tujim kapitalom. Zato je tudi bilo glede kreditov skoro popolnoma oskrbljeno. Toda danes se ti kraji manj okoristujejo s kreditom emisijske ustanove nego pred vojno, a ne po krivdi Narodne banke, nego v glavnem zato, ker se več kreditov ne zahteva. To pa jasno kaže, da tem krajem ni bilo potrebno več kreditov Narodne banke, ker jih je gospodarstvo imelo na razpolago v izobilju pri svojih močnih lokalnih bankah, česar na žalost o srbijanskih krajih ne moremo trditi. Posebno važno pa je poudariti še en moment.

V krajih Srbije in Južne Srbije zelo cenijo podjetja kredite pri Narodni banki in jih zato, če le morejo izpolniti pogoje, zahtevajo. S tem si namreč dvigne ugled in poceni svoj skupni kredit. Ker pa je ta kredit omejen in v nobenem primeru ne zadošča za celokupne kreditne potrebe, se mora podjetje za ostale potrebne kredite obračati na druge denarne zavode. S cenanim kreditom pri Narodni banki podjetje ublažuje znatno dražji kredit pri drugih bankah. V drugih krajih se podjetja le redko poslužujejo kredita pri več bankah. Skoro vsako podjetje ima svojo banko, ki ga v vseh poslih finansira, ker je tu kredit znatno cenejši nego v Srbiji, ga stane ta kredit tudi brez kreditov Narodne banke povprečno toliko kot skupni kredit podjetij v Srbiji. Ker pa zahteva financiranje gotovo vezanost za vse posle, zato podjetje ni tako prosto pri najemanju kreditov od Narodne banke kakor v Srbiji. Če pa prosilec kredita izpolni pogoje pri Narodni banki, potem je brez dvoma preskrbljen s cenejšim kreditom kakor odgovarjajoče podjetje v Srbiji.

Pritožbe so potemtakem neutemeljene, kajti ena prvih nalog Narodne banke je v tem, da izjednačuje kreditne pogoje gospodarskega dela v vseh krajih države, kjer, žal, obstojajo še prevelike kreditne neenakomernosti.

Narodna banka kraljevine Jugoslavije je ravnala torej po svojih tradicijah in stavila zahtevane kredite vsem na razpolago.

Zavod je vedno pokazal najboljšo voljo, da podpre s svojim kreditom tako velike banke in podjetja, kakor tudi srednja in naposled tudi mala, ki so prav tako važna za gospodarstvo. Podeljevala jim je kredite in je bila vedno pripravljena, da jih podpre direktno ali indirektno, kajpak vedno v mejah svojih možnosti. Tako bo ravnala tudi v bodoče, vedno pripravljena, da prilagodi svoje delo novim upravičenim željam in potrebam. Zato išče stikov in sporazuma, želi, da prenehajo nesporazumi ter da zavlada dober in koristen red in da deluje za vse brez razlike po potrebi in možnosti. Ako pazljivo in nepristrano proučimo delo Narodne banke, vidimo, da gre po tej poti ravno. To izpričuje moja izjava, kakor tudi izjava sedanjega podguvernerja Miroslava Kulmerja na skupščini dne 10. marca 1929. nadalje v začetku omenjene izjave o tej stvari vseh članov glavnega upravnega odbora Narodne banke.

Beograd, 1. julija 1930.

Stanko Mencinger:

Več optimizma

Politična razprtja med Slovenci, Hrvatci in Srbi je le še umazan list iz prošlosti. Konec je ogabnega partizanstva, ki je zustrupljalo naše javno življenje. Za vselej je odklenkalo koterijam, ki so pod krinko lažnih nacionalnih, demokratskih ali človečanskih načel zavajale ljudstvo na napačna pota in netile plemensko mržnjo. Ni čudo, da je zrastle na njah našega političnega življenja toliko plevela, da ga ni moči kar na mah iztrebiti. Tisto dušljivo ozračje je vzelo celo marsikateremu izobražencu sposobnost videti stvari kakršne so; vse je pregrnila črna skepsa. Ozkosrčnost, nezaupanje sta se udomila v družabnih odnosih in pridružila se je še ravnodušnost napram prećim narodnim in državnim problemom.

Spremenjene razmere so mnogim vrnile u. varjajoči optimizem, vendar še srečujejo mnogi ljudi, prožete z mentaliteto, ki so jo ustvarila kaotična povojna leta in naše razdrapanje prilike, kakor tudi ljudi, ki so bili vse preveč zasidrani v cesarsko-kraljevem duhu in imajo za vse napore mlade, kvišku stremeče države le pomilovalen zasmeh. Marsikje še manjka tiste ustvarjalne vere v našo moč in našo bodočnost. In ta bodočnost se nam kaže pod edino možnim in edino svetlim vidikom jugoslovanstva. Ne jugoslovanstva kot neke katolične izpremenosti lastnosti in strmelenj naših rodov, temveč jugoslovanstva kot kulturne sinteze, sloneče na samoniklosti in kulturni tradiciji posameznih plemen in organske rastoče v neko višjo in harmonično celoto.

Kraljevi manifest od 6. januarja 1929 na široko otvarja pot, nam je vsem jasno. Da pa bo delo v teh smernicah res uspešno in plodovito, nam je treba globoke vere in ljubezni, iz katere izvira ustvarjalni elan ter velike iskrenosti in širokogrudnosti pri presojanju izkušenj iz dosedanjega sožitja naših treh rodov, v kolikor naj nam te izkušnje služijo za podlago pri nadaljnjem izgrajevanju jugoslovanstva. To je conditio sine qua non; samo ljudje, ki združujejo v sebi vse omenjeno, morejo kaj do- prinešati naši stvari in mora jih biti mnogo, cela armada, ves narod.

Spričo očitnih uspehov novega režima ni več mesta za skepso, kar uvideva narod širom Jugoslavije. Kako malenkostno in ozkosrčno je potemlakem gorovenje tistih — hvala Bogu le še redkih inteligentov — ki jim je zabavljanje in maloverno posmehovanje vsakdanji posel, kadar se govori o naših razmerah. Naj ostanejo zaklenjeni v svoj ozek in sterilen miselni krog — razvoj bo šel mimo njih. S tem pa ni rečeno, da je kritika škodljiva. Nasprotno — samo poštena, odkritosrčna in dobromišljena mora biti in širok pogled na življenje ji mora biti za podlago. Posebno more biti koristna medsebojna kritika naših napak, stremeča po medsebojnem izpopolnjevanju Srbov, Hrvatov in Slovencev, saj moremo biti eden drugemu učitelj in učenec. Varovati pa se moramo neutemeljenih očitkov, kakor sem jih imel večkrat priliko slišati pri nas z ozirom na Srbe in Hrvate in med tukajšnjimi Srbi in Hrvatci z ozirom na Slovence. Izvirajo največkrat iz slabih izkušenj s posadini, ki pa jih je nedopustno in nezmislno generalizirati na vse ljudstvo in tako širiti mnenja, ki samo ovirajo naše zblizanje. Posebno nezmislno je govoriti o nepremostljivih mentalnih razlikah. Razlike so — tisoč let ločene historije ni mogoče izbrisati — ali niso nepremostljive. Slabih strani je dovolj pri enih in drugih, toda tudi dobre so pri obojih — saj je narod

kakor človek. Kar nam je skupno dobrega, razvijamo z vsemi silami, kar pa je odlična posemeznega jugoslovanskega rodu, naj se trudijo prevzeti drugi. Na teh načelih mora sloneti vzgoja mladine. Naj bo Slovincem svetel vzor tisti mogočni elan, ki prevaja vso srbsko historijo, naj se Srbi

uč od nas drobiti, pa prekoristnega — la zase in za državo. Zdravja nam vsem nihče ne more oporekati — kaj bi nas potem oviralo na poti navzgor. Svetla je naša budnost. Kdor je nejeveren, naj ostane ob strani prekrizanih rok. Ne bomo ga pogrešali.

Še o elektrifikaciji Dravske banovine

Po nesrečno izzvani ponesrečeni elektrifikacijski debati na seji občinskega sveta ljubljanskega z dne 13. junija t. l., katere motivi in končni cilji so ostali nejasni, smo se na pristojnem mestu informirali o ciljnih banovine in o principih, po katerih naj se izvrši elektrifikacija. Informacije, katere smo dobili, smo objavili. Pojasnili smo dalje, kakšne vrste so argumenti, s katerimi se je operiralo na seji obč. sveta.

Mnogo hitreje kakor je bilo pričakovati, so vsi prizadeti slovenski faktorji deloma direktno, deloma indirektno izjavili, da priznavajo vodstvo v elektrifikaciji banovine, s katero imajo sodelovati vsi nacionalni činitelji, ki pridejo pri tem v poštev, in potrebo pospeševanja elektrifikacije. V trenutku, ko je celo slovensko javno mnenje pristalo na ta princip, smo smatrali vsako daljno polemiko za nepotrebno in neumestno, prepričani, da bo pota do istega končnega cilja najti lažje, če se ne polemizira na dolgo in široko o vsaki posamezni podrobnosti.

Zato smo potem, ko smo pojasnili bajko o petdeset- ali stotimilijonski škodi, ki naj po predlogu Kranjskih deželnih elektrarn zadevne mestno občino ljubljansko, nameravali debato s svoje strani prekiniti ter s tem pripomoči do tega, da bi se pogajanja tem lažje obnovila, nadaljevala in vodila do končnega cilja.

G. univ. prof. dr. Milan Vidmar v nedeljskem »Jutru« sicer konstatira, da smo na umiku. Z ozirom na dejstvo, da je cela javnost pristala na ono temeljno zvezo, ki jo je zastopal ban Dravske banovine, nam je težko uvideti, kako naj bo mogoče govoriti o umiku na naši strani, vendar pa ta očitek radi kvitiramo, če s tem koristimo stvari.

Povod temu, da se kljub svoji nameri že danes še enkrat bavimo v listu z vprašanjem elektrifikacije, nam dajejo članki, objavljeni v sobotnem »Jutru« in »Slovenec«. V teh člankih je nekaj trditvej, ki stavijo akcijo banovine v več ali manj dvomljivo luč. Z ozirom na te trditve smo se informirali na pristojnih mestih, in na tej podlagi ugotavljamo sledeče:

Če se govori o tem, da je banovina skušala ali skuša ljubljano strahovati ali premagati, kakor trdi pred vsem g. Franc Orehek, je taka trditve popolnoma neosnovana. Nikdar se ni storil kak poskus, da bi banovina mestu kaj diktirala, kar mora biti posebno dobro znano delegatom, ki so vodili pogajanja. Nikdar zastopnikom banovine ni bilo na tem, da bi hoteli provocirati kak boj v oni obliki, v kateri se je vodil predvojni boj med deželo in Ljubljano. Če bi šlo za kaj takega, bi se sploh ne bila stavila ljubljana kaka ponudba. Da se hoče govoriti o strahovanju ali premaganju, je nerazumljivo, ko so Kranjske deželne elektrarne stavile mestu svoj predlog, o predlogu razpravljale, razpravljale o protipredlogih mestne občine ter potem, ko je g. župan izjavil, da hoče pred nadaljevanjem pogajanj govoriti z g. banom, čakale na ta razgovor in na nadaljevanje pogajanj.

Če g. prof. dr. Milan Vidmar zastopa mnenje, da nudijo Kranjske deželne elektrarne ljubljanski občini tok iz Velenja zgolj iz razloga, ker nujno potrebujejo konsumenta, ter hočejo tega konsumenta

dobiti na škodo ljubljanske mestne občine, je to njegovo naziranje napačno. Višji interesi zahtevajo, da se zgradi daljnovod od Velenja do Ljubljane. Ta daljnovod se zgradi in se mora zgraditi brez ozira na to, ali ljubljana postane konsument velenjskega toka ali ne. Če to postane, bo delo, ki je v splošno korist, pospešila, v nasprotnem slučaju se bo to delo izvršilo pač brez nje.

G. Orehek v svojem članku navaja, da so Kranjske deželne elektrarne zahtevale, da jim mesto koncedira, da dobavijo tok lahko od koderkoli, to je, lahko nastopijo kot prekupec toka iz Fale. Kaj takega Kranjske deželne elektrarne niso nikdar zahtevale. Zahtevale so le, da se jim dovoli dobava toka lastne produkcije iz katerekoli obstoječih ali bodočih lastnih elektrarn. Če je mestna občina ljubljanska pripravljena, jemati tok od Kranjskih deželnih elektrarn, »katerega te bodiši koderkoli samo producirajo«, v tem oziru ni prav nikake difference med naziranjem občine in Kranjskih deželnih elektrarn.

G. Orehek v svojem članku vidi jedro celega vprašanja samo v načinu obračunavanja med Kranjskimi deželnimi elektrarnami in mestno občino ljubljansko. Kdor čita poročilo o poteku seje občinskega sveta ljubljanskega, išče jedro celega vprašanja pač popolnoma drugje. Če je izvedenec g. Ornig ugotovil, da bi bil priklop ljubljanske elektrarne na večje omrežje priporočljiv, če ta izvedenec graja način povečanja ljubljanske mestne elektrarne kot neumestno in se ti dve dejstvi v seji občinskega sveta zamočita, dočim se na dolgo in široko razpravlja o načinu obračunavanja, o katerem itak še ni bila izrečena zadnja beseda, je moralo tvoriti jedro celega vprašanja kaj čisto drugega.

G. Orehek dalje vprašuje, zakaj g. ban v svojih pojasnitvah (med nasprotniki banovinske akcije) ne navaja tudi Fale. Ker so glede Fale ustno širile najrazličnejše govorice, bi bilo na to vprašanje lahko odgovarjati obširneje. Mogoče pa bi bilo to storiti le na način, ki bi v današnjem stanju zadeve morebiti ne bil umesten. Z ozirom na to je na vsa namigavanja g. Orehka v tem oziru odgovoriti le toliko, da Fala lahko je in morebiti tudi je nasprotnik banovinske akcije, da pa do danes ni storila nikakih korakov, iz katerih bi se dalo sklepati, da hoče banovinsko akcijo ovirati.

Na končno vprašanje ga. Orehka, zakaj pristojne oblasti ne rešijo prošnje mestne občine ljubljanske za razširjenje njenega omrežja, je na kratko omenili le to, da je prošnje še niso rešene, ker mestna občina še ni v celem obsegu zadostila pogojem, katerim ima zadostiti v smislu zakonitih predpisov, predno se njene prošnje morejo rešiti v njen prilog.

Te suhe konstatacije se nam zde potrebne, da nejasna namigavanja, ki so brez podlage, ne povzročijo v občinstvu napačnih pojmov.

Z ozirom na potek cele debate, ki se je vodila v časopisju, se nam končno zdi potrebno, da pred zaključkom debate še poudarimo, da je poročilo dveh delegatov mestne občine ljubljanske, objavljeno v listih po seji z dne 13. junija t. l., spadalo

najprej pred odbor, ki je vodil pogajanja, potem v celoti pred občinski svet in šele končno v javnost. To poročilo pa se je objavilo v javnosti, predno sta isto videla občinski svet in odbor, izvoljen, da vodi pogajanja s Kranjskimi deželnimi elektrarnami. Menda ne gremo predaleč, če izrekamo željo, naj bi se v bodoče postopalo drugače.

S tem za enkrat končamo v pričakovanju, da sedaj, ko se je v celi javnosti konstatirala enotnost končnega cilja in enotnost v naziranju, komu gre za vodstvo cele akcije, ne bo težko, da se pri obojestranski dobri volji najdejo tudi pota k enotnemu cilju.

Nekaj podatkov z ljubljanskih srednjih šol

Ob zaključku letošnjega šolskega leta so srednje šole pri nas spet začele objavljati izvestja, kakršna so bila v navadi do prevrata. V teh izvestjih je vsakokrat zbrano zanimivo gradivo o delu in uspehih naših šol in točni statistični pregledi dijaške mladine, učiteljev in učne snovi, tako da s pridom pogleda vanjo ne samo študent, čigar zmage in porazi so natisnjeni v njih, temveč tudi stariši in sploh vsakdo, ki se za šolstvo kakorkoli zanima. Lice teh novih izvestij se nekoliko loči od nekdanjih. Odpadle so razprave, ki so svoj čas izhajale poleg poročevalskega dela, objavljati so začeli tudi imena padlih in iz šole izločenih študentov. Ta zadnji, novi običaj pa najbrž ne bo dober — odveč se morda zdi človeku, da bi malega, ponesrečenega šolarčka, ki pač skoraj ne zna doživeti težje tragedije, kakor da pada ali da ga celo izključijo, šel še posebej pred vsem svetom zaznamovati. Toda tudi drugo stališče je razumljivo. Vsekakor pa prinašajo ta izvestja mnogo zanimivega, dragocenelega materiala.

Ker nam niso vse šole v Sloveniji dostavile svojih poročil, moremo podati tu samo majhno primerjavo podatkov po izvestjih štirih tipičnih srednjih šol v Ljubljani: državne klasične gimnazije, III. državne realne gimnazije, državne realke (z realnogimnazijskimi oddelki) in tehniške srednje šole.

Klasična gimnazija je izmed vseh gimnazijskih šol — ker sta pač samo dva državna zavoda tega tipa še v Sloveniji — najbolj frekventirana: ob koncu pravkar poteklega šolskega leta je bilo na nji 708 učencev, razvrščenih po 18 razredih. Proforski zbor (ravnatelj dr. Janko Lokar) šteje 31 članov. Po družabnem poreklu so dijaki razvrščeni takole: največ je otrok državnih in zasebnih uradnikov (268), takoj za njimi pridejo otroci kmetov (130), potem otroci trgovcev in obrtnikov (125), delavcev in služiteljev (120), otrok drugih prebivalcev je 65. Izmed dijaških društev, ki delujejo na tem zavodu, bi bilo posebej omeniti književno-prosvetno društvo »Zare«, ki izdaja tudi literarni mesečni tega imena in ki mu predseduje Leon Stare.

III. državna realna gimnazija (ravnatelj Kuno Kočvar) je mlajša izmed obeh ljubljanskih šol te vrste. Na nji deluje 22 učnih moči, ki poučujejo 464 učencev. Socialno so ti realni gimnazisti iz precej drugačnih domov, kakor njihovih tovariši humanisti; otroci iz uradniških in intelektualnih stanov tvorijo na tem zavodu že kar trdo absolutno večino (255), trgovskih, industrijskih in obrtniških otrok je 90, dijaki s kmetov pa so z neznatno številko 16 na tej realni gimnaziji na tretjem mestu, dočim je iz delavskih in drugih nižjih poklicev samo 14 dijakov.

Realka (ravnatelj Josip Mazi) je največji srednješolski zavod v Sloveniji. Učiteljski zbor je v preteklem letu štel 33 oseb, dijakov je bilo na zavodu 794, izmed teh 14 učenk. Pregleda po družabnem poreklu svojih dijakov, žal, zavod ni objavil. Zanimiva pa je ugotovitev, da sta skoraj dve tretjini realcev (518) iz ljubljane doma in da jih je samo 276 z dežele (to se pravi: s kmetov in iz drugih slovenskih mest). Lahko bi se reklo potemtakem, da je realka tipična šola za mestni svet. Iz lastnega dijaškega delovanja podčrtava izvestje dijaški list »Skorec«, ki so ga izdajali učenci VI. e razreda in ga je urejal Bojan Ribnikar. Izvestje pravi, da »Skorec« mirno smatramo za najzanimivejši dijaški list, kar jih je doslej naše dijaštvo izdajalo.

Na tehnični srednji šoli v Ljubljani (direktor Jožef Reisner) je 72 proforskih moči; ob koncu šolskega leta 1928/29 (za zadnje šolsko leto izvestje ni prinesel podatkov) je bilo na tem zavodu 621 rednih in 26 izrednih dijakov. Srednja tehniška šola se deli na gradbeni, strojni in elektrotehniški oddelek, poleg tega pa so ji priključene še: gradbena-ropodolska, strojna-delovodska, elektrotehniška-delovodska, mizar-ska in strgarska-delovodska, kiparska in rezbarska, keramiška, pletarska šola in ženska obrtna šola s štirimi oddelki (za šivanje, perilo, obleke in vezenje). Podrobnejših osebnih statistik srednja tehniška šola ni objavila, dasi bi javnost še prav posebej zanimali družabni podatki o dijakih šole, ki je ustvarjena na temelju najkonkretnjšega, praktičnega, delovnega duha in ki ima posebno velik pomen za gradbo realne življenske kulture našega naroda.

Slike z zleta

Rakete.

Nastopa mornarica. Večja skupina mornarjev brodske podoficerske šole drži velikansko plabto, na kateri je mornar. Na znak vsi hkratu potegnejo, platno se napne, mornar pa odleti visoko v zrak, gotovo kakih 8 m. V zraku se prevrača in previja na vse mogoče načine in zopet prileteli v plabto. Mečejo drugega, ki je zvit v klobčič in odleti kot žoga v zrak. Tretji zopet leti v zrak, raven kot sveča ter v mrtvi točko salutira. In tako dalje eden za drugim, vsak na svoj način. Kinooperaterji letijo z vseh strani skupaj. Publika postaja pozorna in čaka, kdaj se v zraku pojavi nova raketa, ter jo sprejme z navdušenim ploskanjem. Tudi kralj in kraljica sta navzoča in zadovoljno ploskata.

»Ladna — medena! Slatka — ledena!«

Na zletišču vlada neznosna vročina, solnce neusmiljeno pripeka. Telovadci in celo telovadci se onesveščajo pri proizvajanju prostih vaj. Po telovadišču letajo saniteti, ki v nosilkah odnašajo onesveščene v ambulante. Še hušje je med občinstvom v strašni gneči. Vendar se ti od časa do časa približa kot rešilni angelj mož v beli obleki, v rokah ogromno pletenko ter ti s

klicem »ladna — medena!« ali pa »slatka — ledena!« ponudi čašo mrzle limonade, s kartonasto čašo vred za Din 2-50. Takih limonadarjev kar mrgoli po prostranem stadionu, tla so pa posejana s pohojenimi čašami. Seveda si marsikdo pobožno želi, da bi možje, mesto pletenk z limonado, nosili okrog sodčke s — pivom.

Muka za kadilce.

Kajenje je na stadionu najstrožje prepovedano. Ogromni stadion je ves iz lesa. Katastrofa bi bila uničujoča v slučaju požara. Gasilci so na svojem mestu, ogromni avtomobili z rezervoari za vodo tudi, vendar bi samo izbruh požara, tudi ako bi ga takoj pogasili, sigurno izzval paniko, ki bi imela usodopolne posledice. Kaj prestane kadilce, ki ves popoldan gleda javno telovadbo, si lahko mislite. Saj bi si na skrivaj prižgal cigareto, da ni povsod budno oko sokolskih rediteljev in žandarjev, da se ne razlega od časa do časa po stadionu grozeči glas megafona »Pušenje najstrožje zabranjeno« in ako bi se ne širile govornice, da so grešnike-kadilce obsodili na 15 dni zapora in globo od Din 1500.—

Boks.

Nastopa češkoslovaška vojska pod poveljstvom podpolk. Sedlačka, komandanta vojaške telovadne šole v Pragi. Razen dveh

oddelkov po 40 gojencev vojne akademije pod vodstvom majorja Klimek-a, nastopa tudi 15 narednikov, frekvantantov kurza za sabljanje na voj. tel. šoli, pod vodstvom por. Hadineca. Izvajajo boks. In to ne sokolske proste vaje »boks« po francoskem načinu, ki jih je vpeljal v sokolski sistem dr. Vaniček, temveč pravi pravcati boks z rokavicami na pesteh. Najprej izvajajo razne proste vaje za razgibanje, nato vadijo v dvojeah šolsko poedine udarce in obrambo. Publika postaja pozorna. Končno nastopi dvojica kratko borbo, ki jo izvede med tem, ko ostali sede v polkrogu na tleh. Ne za šalo, čisto za res! Ko se po silnem udarcu drugi zvrne po tleh, publika burno pozdravi zmagovalca.

Interesantna je tudi produkcija češkoslovaške vojske, ki nam kaže način vadbe borenja s puško, z nožem in sabljo. Ker bi resnična borba s tem orožjem bila preveč nevarna, pripeljajo na okretnem vozčku lutko v naravni velikosti, ki predstavlja vojaka s puško in z nožem v rokah. Neverjetno kako ta lutka oživi pod spretnim kretanjem vozička sem in tja, na desno in na levo, gori in doli. Napadali so jo s puško, z nožem in s sabljo, vendar ji je le malokateri prišel s težavo do živega. Ponesrečen napadi so izzvali v publiko salve smeha, udarce, ki je sedel, pa gromovito ploskanje.

„Jugoslovans“

se naroča v Ljubljani v Gradišču 4 (poleg Nunske cerkve), telefon št. 30-68.

Ban Dušan Serbec v Mariboru

Maribor, 2. julija.

Danes zjutraj se je pripeljal semkaj ban Dravske banovine g. inž. Dušan Serbec, ki obhaja danes in jutri s svojimi gimnazijskimi sošolci 30letnico maturo, katere se udeleži krog 20 nekdanjih maturantov mariborske gimnazije.

Gospod ban si je dopoldne v spremstvu načelnika okrajnega cestnega odbora za Maribor g. Franja Zehota in odbornika inženjera g. Dragotina Rogliča ogledal zgradbo velikega novega mostu čez reko Dravo pri Gornjem Dupleku, kjer so ga čakali člani gradbenega pripravljalnega odbora z načelnikom g. Jankom Kostanjškom, članom cestnega odbora g. Jakobom Florjančičem ter številni župani z levega in desnega brega ter tudi iz ptujskega okraja.

Gospod ban je izrazil radost in zadovoljstvo, da so okrajni cestni odbor, gradbeni pripravljalni odbor in občine pričeli tako veliko in obče koristno delo kakor je most pri Gornjem Dupleku. V imenu banjske uprave je odbornikom in županom čestital, da se ta zgodovinska zgradba že bliža uresničenju ter izjavil, da bo banjska uprava z veseljem šla podjetnim graditeljem na roko. Načelnik Zehot in Kostanjšek sta gospodu banu opisala zgodovino borbe za ta most ter veliko važnost projekta. Zbrani župani pa so izrazili gospodu banu še razne druge želje svojih občin.

Za tem se je g. ban v spremstvu zastopnikov okrajnega cestnega odbora odpravil na Podravsko cesto ter si ogledal dela pri težavni gradnji nove ceste Bresternica-Jelovec—Sv. Križ. Tudi tu je izrazil veselje nad uresničevanjem tako važnega gospodarskega objekta.

Po povratku v Maribor je g. ban obiskal v javni bolnici bivšega ministra in svojega prijatelja g. Ivana Vesenjaka, ki je včeraj prestal težko in komplicirano operacijo.

Pismo iz Belokrajine

Prezid, 2. julija.

Konečno so prišli šumski zajedničarji do svojih pravic ter je vsaka stara hišna številka dobila preko sto kubičnih metrov stoječega lesa, kar predstavlja vrednost od 12—14 tisoč Din. Nove hišne številke so dobile le par kubičnih metrov, in to v novoizločenem gozdu, ker naj bi bilo kot prva pomoč za popravke hiš in za ogrev. Dolgo se je vlekla ta zadeva, ljudstvo je mislilo, da bo vse skupaj zaspalo, dokler se končno ni napolnila depulacija h gospodu banu, ki je zadevo takoj rešil.

Sicer so cene lesu letos zelo padle in so v primeru s preteklim letom zelo nizke, ko bi vsak del vršel do 25 tisoč Din, toda vseeno bo nakazan les mnogim v od pomoč, med tem ko so ga nekateri že precej zastavili ter bodo imeli sedaj le malo korist od tega.

Cesta, ki pelje iz Čabra v Loško dolino, je v zelo slabem stanju, posebno od Parka naprej. Nedvomno trpi ta cesta v Dravski banovini največ, ker je tovarni promet na njej zelo razvit. Sicer leže ob straneh kupi gramoz, ki čakajo izdatnega dežja — kakor menijo merodajni činitelji — da bodo z njim posuli cesto. Skoda bi bilo, ako bi prišel ta gramoz, ki že itak ni prvovrsten, v nič, kakor je prišel prejšnje leto, ko se je med čakanjem popolnoma iztrošil, da ga potem, ko je bilo čas ga posipati, sploh ni bilo ali pa zelo malo. Zato je nujno potrebno, da se cesto čimprej uredi, posebej pa še glede na leto, ko opazamo od leta do leta večje število tujcev, ki potujejo po tej cesti na Sušak. Minulo poletje je prišlo večje število turistov iz Nemčije, ki so potovali peš, pa tudi več avtomobilistov in motociklistov, ki so šli na Sušak. Tu

di skauti iz Berlina so šli tod mimo in so celo v Prezidu en dan taborili. Zato ni, da bi z malomarnostjo odbijali dotok tujcev in s tem tujski promet, ki bi bil za te pasivne kraje vir stalnih dohodkov. Z malimi stroški bi se mnogo napravilo, ako bi se kdo za to zanimal. Mislimo, da bi bila v prvi vrsti za to poklicana občina, ki bi dala v tem pogledu inicijativo k splošnemu napredku. Mogoče se občina premalo zanima za napredek kraja, kar bi bilo v korist siromašnemu prebivalstvu. Zadnje čase se je Prezid še precej poživel, posebno v društvenem pogledu. Pred nedavnim se je ustanovil Sokol kraljevine Jugoslavije, kar je vsekakor pohvale vredno. Upati je, da bo pod agilnim vodstvom uspešno razvijal svoje sile v proslah vzvišenih sokolskih idej.

Tudi gasilno društvo je imelo pred kratkim svojo prvo vrtno veselico, ki je v moralnem in gmoatnem oziru zelo dobro uspela. Pri veselici so sodelovali posebno člani Sokola in Glasbenega društva iz Prezida in se je tem zahvaliti, da je prireditev tako dobro uspela. Zeleli bi še, da se delovanje Gasilnega društva v splošnem poživi, tako, da bi bilo v vseh ozirih aktivno ter da ne bi zopet zapadlo v letargično spanje, v kakršnem je bilo od tedaj, ko je agilen gosp. Ožbolt vsled starosti odložil funkcije načelnika. Za njegovega načelovanja je bilo društvo vzorno disciplinirano.

Na Vidov dan se je vršil slovesen rekvizijem v župni cerkvi; poleg javnih funkcionarjev ter šol iz Prezida in Novega pota se je sv. maše zadržane udeležilo tudi mnogo domačinov. Zvečer se je vršila skromna proslava Vidovega dneva v lokalu Glasbenega društva, kjer je društveni zborovodja in prosvetar g. Komel v lepem predavanju obrazložil pomen tega dneva za vse Jugoslovane. V jedernatem govoru je podal glavne faze iz jugoslovanske zgodovine do Kosovoga polja in potem odlomek iz najnovejše zgodovine. S slava-klicijem v počastitev padlih junakov na Kosovem polju in z živijo-klicijem našemu kralju in kraljevskemu domu se je ta proslava zaključila.

Glasbeni zbor pa je zaigral poleg državnih himen še nekaj del naših domačih komponistov. Tik pred sklepom šolskega leta je nadzoroval šole v Čabranskem srezu sreski nadzornik g. Peterlin iz Kočevja, ki je nazaj gredeč inšpiciral šole v Novem kotu in s tem zaključil inšpekcijsko leto.

Letina bo srednja, sena, ki je v pričetku lepo pokazala, bo manj od preteklega leta, in to zaradi suše, ki se tukaj takoj občuti, ako ne pride dež vsaj vsakih štirinajst dni. Sadja bo tudi zelo malo; sicer je drevje lepo cvело, a takratno redno deževje mu je precej škodilo, posebno pa je dež oviral zatiranje raznih škodljivcev.

Novi diplomiranci filozofske fakultete

Diplomske izpite so v junjskem terminu 1930 naredili na filozofski fakulteti v Ljubljani tle kandidatje in kandidatkinje: Antij Silva (zoologija in botanika); Borko Franc (slovenska književnost in primerjalna književnost); Čič Ljudevit (srbskohrvatska književnost in srbskohrvatski jezik); Fermeve Lelja (francoščina in primerjalna romanska gramatika); Gorjup Slavica (francoščina in primerjalna književnost); Grad Anton (francoščina in primerjalna romanska gramatika); Gunde Marija (zoologija in botanika); Horvat Ivo (srbskohrvatska književnost in srbskohrvatski jezik); Janković Darinka (francoščina in primerjalna romanska gramatika); Jelenc Slavica (uporabna matematika in teoretična matematika); Jurančič Janko (srbskohrvatska književnost in srbskohrvatski jezik); Kosak Vincenc (slovenska književnost in primerjalna književnost); Krošl Anton (primerjalna književnost in obča zgodovina); Kuret Nikolaj (francoščina in primerjalna književnost); Mušič Rudolf (nemščina in primerjalna književnost); Pegan Gjorgja (obča zgodovina in narodna zgodovina); Peterlin Anton (teoretična matematika in uporabna matematika); Pirc Vera (zoologija in botanika); Potokar Josip (fizika in fizi-

še tretjega, ko že zdavnaj ni več res, da je bilo prvega in ko že vse komaj čaka, kdaj bo zopet prvega.

Kakor se mi je po napornih študijah posrečilo dognati, se prvi pozna že na vse zgodaj po tem, da hodijo ljudje vse bolj pokonci na delo kakor druge dni. Skriviljene in od teže tega vsakdanjega življenja upognjene postave se zravnavajo, korak je odločen in glava pokonci, v roki pa se suče paličica, kakor bi hotela pretepati ves svet. Lica se zadovoljno smehljajo in oči žare tako podjetno in tako mladeniško navdušeno, kakor da še nikdar nismo poznali stanovanjske bede in kar je še drugih bed prinesla vojska tistim, ki nič nimajo. Trgovci si zadovoljno vihajo brke pred svojimi trgovinami, ki jih prvega odpro že nekaj bolj zgodaj, da se ne pozabijo globoko klanjati vsem, ki jih je med mesecem objela njihova nesebična ljubezen. V delavnicah pa imajo svoj veliki dan gospodje vajenci, ker vedo, da gospoda mojstra cel dan ne bodo videli, pa ne zato, da bi mojstri zašli na kakšna napačna pota, ampak za to, ker hodijo tudi mojstri izrekat vsem, ki se jih »prvi« kaj tiče, svoje najprisernejše čestitke.

V kavarni, kamor zahajam na zajtrk, namreč res samo na zajtrk, čeprav tam ženske ljudem strežeje s kavo, ki raste tam nekje okoli Kolina, se mi je zelo gospod »plačilni« (čeprav nič ne plačajo) »prvega« nenavadno vljuden z nekaterimi ljudmi. Tako lepo se jim je priklanjal in tako prisrčno je pri vsakem poklonu pobožal svojo

kalna kemija); Škerlj Olga (narodna zgodovina in obča zgodovina); Terdina Marjeta (nemščina in primerjalna književnost).

Stolni župnik in kanonik Moravec Franc †

V sredo 2. julija ob 6. uri zjutraj je po kratki bolezn, ki jo je povzročila infekcija tvora, umrl tukajšnji stolni župnik, kanonik in dekan za levi breg Franc Moravec, ki je na Vidov dan še ves čil in pa dobre volje blagoslovil motorni brod »Maribor«. V dobrih štirinajstih dneh je to že tretji smrtni slučaj med mariborskimi višjim svečeništvom. Pokojni kanonik je bil rojen 7. avgusta l. 1864. pri Veliki Nedelji, v mašnika je bil posvečen 16. julija leta 1888., na kar je služboval kot kaplan pri Sv. Tomažu, Veliki Nedelji, Mali Nedelji, Sv. Petru pri Gornji Radgoni, v Ptuj in kot župnik pri Sv. Lovrencu na Pohorju, ko je 16. avgusta l. 1904. zapustil pastirovanje po deželi in prišel v Maribor, kjer je postal stolni župnik in dekan. Istočasno je postal tudi knezoškofijski konzistorijski svetovalec. Pokojni dekan je svoječasno mnogo deloval na karitativnem področju, a kot človek je bil vedno ljubezljiv in pa dobruščen. Pogreb bo v petek ob 14. uri. N. v m. p.!

Težka avtomobilska nesreča v Mariboru

Maribor, 2. julija.

Sinoči krog pol 19 ure se je dogodila na oglu Tržaške ceste in Stritarjeve ulice v Magdalenskem predmestju težka avtomobilska nesreča, ki je spravila tri ljudi v bolnico, šoferja pa v zapor. Ob omenjenem času je namreč privozil v smeri od Hoč proti Mariboru po Tržaški cesti avtomobil tvrdke »Centrac« v Koroščevi ulici, katerega je vodil njen uslužbenec, l. 1898. v Središču ob Dravi rojeni trgovski potnik Ljudevit Žiger, sedela pa je v njem frizerka Marija Škofova s triletnim Friderikom Gradišnikom, sinčkom njene prijateljce Gradišnikove. Šofer Žiger, ki je hotel zaviti s Tržaške ceste v Stritarjevo ulico, je proti predpisom prerazil kurvo in prispel po levi strani ceste baš takrat na ogal, ko se je z nasprotni strani po Tržaški cesti pripeljal na motornem kolesu uradnik tovarne Ježek v Melju, Josip Huber s svojo sovoznico Zofijo Šauperlovo, uradnico Franzovega paromlina. Huber je vozil pravilno po desni strani in se je hotel avtomobilu izogniti, a ni mu uspelo. Žiger je s svojim vozilom treščil z vso silo v njegovo motrno kolo in ga podrli na tla.

Pri karambolu sta se pokvarili obe vozili in ranjeni so bili vsi potniki. Šofer Ljudevit Žiger je dobil le praske od razbitih šip, Marija Škofova je dobila poškodbe na levi roki, mali Friderik Gradišnik na glavi, Zofija Šauperlova na obeh kolenih in na glavi, Josip Huber pa na desni nogi in na glavi in zlomil si je tudi levo nogo. Vsi štirje težje ranjeni so bili takoj prepeljani v bližnjo bolnico, ki je tudi na Tržaški cesti, kjer so Škofovo le obvezali in potem poslali domov, Huberja, Šauperlovo in malega Gradišnika pa operirali. Stanje poslednjih dveh je danes že zadovoljivo, v večji nevarnosti je le Huber.

Voznik Ljudevit Žiger, ki je ostal pri avtomobilu, je bil takoj po nesreči aretiran in odpeljan v zapor, ker je po soglasni izpovedi vseh prič on zakrivil nesrečo in ker tudi šoferskega izpita ni imel. Razen tega tudi avtomobil sam ni bil popolnoma v redu. Bil je sicer pravkar popravljen in je bila to po popravilu prva poskusna vožnja, toda volan, ročna zavora itd. so bili že pred karambolom deloma pokvarjeni.

torbico tam nekje zadaj, kakor jo poboža le takrat, če računa, da bo polna. Meni sicer ni šlo v glavo, zakaj naj bi bila torba gospoda plačilnega polna ravno prvega, ker nisem prav nič videl, da bi bil kdo kaj več zajtrkoval kakor po navadi, zameril sem pa gospodu plačilnemu prav močno, da mene, ki sem nekaj in ki nekaj premorem in gleštam, to nesrečo še pogledal ni! Ugibal sem dolgo, kaj naj bi to pomenilo, pa tej stvari nisem mogel priti do kraja. Kaj pravite, kaj mora ta človek imeti z ljudmi ravno »prvega«? Pa to še ni bilo tako hudo, kar je bilo dopoldne — oni, ki pride v kavarno šele po kosilu, tisti se je šele globoko klanjal in torbo božal, da je bilo kar sreča, da je bila usnjata. Pa denar je vanj tlačil, sam velik denar, nazaj pa ni dosti dajal! Včasih so rekli, da so natakari zelo dobri računarji, kakor se pa meni zdi, jih računaska umetnost prvega precej zapuša, ker skoraj nič nazaj ne dajejo; nisem pa mogel dognati, zakaj so gospodje ravno »prvega« tako nespretni in pozabljivi.

Čudno se mi je pa zdelo, da so se okoliške mlekarice in kmetice tako okoli polodne tako zelo kislil obrazov vračale domov s svojimi vozički in košarami. Kolikor sem mogel videti, so bili vsi vozički skoro popolnoma prazni, kar je vendar dobro znamenje in nič ne vem, zakaj bi prazen voziček ravno prvega pomenil kaj napačnega. Ker me je gnala radovednost, sem se ustavil pred neko modno trgovino, da bi kakšno mlekarico ogovoril, pa nisem prišel do tega, ker

Po karambolu je bilo seveda močno pokvarjeno, tako motorno kolo kakor tudi avtomobil, katerega so spravili v popravljalnico, dočim so motorno kolo prepeljali v tovarno Ježek.

7 milijard je steklo po naših grlih

V pondeljek so imeli beograjski abstinenti veliko zborovanje, na katerem je poročal dr. M. Popović o konzumu alkohola. Številke, ki jih je v svojem poročilu navedel o konzumu tega strupa, so naravnost ogromne in človeškim možganom skoro nepojmljive. Dr. Popović je zbral v vseh državah sveta in izračunal, da se izpije na svetu letno nič manj kakor za 400 milijard Din alkohola. Od teh odpadke na Jugoslavijo 7 milijard Din. 7 milijard gre torej letno po naših grlih. Če izračunate koliko tisočakov zapije povprečno vsak državljan letno, dobite skoro rekordno število; s takimi rekordi se seveda ne pride daleč. Lepše bi bilo, če bi mogel kdo izračunati, da so na svetu potrošili 400 milijard dinarjev, recimo za zdravje ljudstva.

Mariborska „Kalvarija“

Maribor, 1. julija.

Ako Slovenci resno računamo na tujski promet in če hočemo, da bodo naša vabila in našo tujsko propagando resno smatrali ne le naravnih krasot, nego tudi njih negovanja razvjenji tuji, se moramo čisto drugače brigati za svoje razgledne točke v mestih samih, zlasti tam, kjer se koncentriira tujski promet že z ozirom na obstoječe prometne razmere. Eden takih primerov je Maribor s svojo Kalvarijo. Vpoštevajoč, da so ostali bližnji griči za tujski promet skoro nedostopni, je Kalvarija edina razgledna točka, s katere si tujec najlažje ogleda vse mesto in okolico.

Kakor je ta mariborska Kalvarija s svojo prizajno cerkvice in tihimi zvonovi sicer ljubka in dobrodošla celo za sicer razvajene Mariborčane same, je, kar se tiče udobnosti, v zadnjem času tako zamernjena, da mora biti vsakega domačina sram. Tam nahajajoče se edine tri klopi že svoj čas niso bile primerne ne namenu ne kraju samemu. Od teh klopi so pa neznani zlikovci že ob zaključku predpusta po neki veselici izruvali in odnesli za tedanj čas najljubšo klop na južni strani. Kmalu na to so poskus ponovili tudi z ostalima dvema, in posrečilo se jim je res izruvati tudi drugo najbolj zasledeno klop na vzhodni strani, dočim se ona na sredi do sedaj še ni udala. Če je zdaj torej le par obiskovalcev skupaj, novodošleci ne morejo nikamor sestiti.

Tudi visoka žična ograja nad vinogradom, ki je last vinorejske šole, ne priporoča sicer neizogibnega ožjega znanja, zlasti pri tujih obiskovalcih, ki prihajajo v nevarnost ne le z obleke nego tudi z rokami. Gorje pa obiskovalcem, ako se pojavi nepričakovana »huda ura«. Nikjer niti najmanjšega zavetišča, ki bi se pa lahko dalo napraviti na cenen in preprost način. Čeprav pod istim hribom teko studenci in se malo pod cerkvijo nahaja celo rezervoar vodovoda za ves Maribor, bi človek tu zgoraj od žeje lahko umrl. O že pred leti projektirani »švicariji« še danes ni duha ne sluha.

Do zadnjega časa se je od Kalvarije lahko šlo tudi dalje proti zapadu na sosednje razgledne točke in od tam na Kamnico ali po drugi poti v Maribor. Odkar pa je sosednje posestvo prešlo v slovenske roke, je bilo konec tega prehoda. Brez vsakega razglasa je novi lastnik prehod enostavno in večkrat zamrežil z bodečimi žicami.

Cerkvena uprava, uprava vinorejske šole, mestna občina, olepševalno društvo in uprava za tujski promet se naprošajo, da čimprej storijo vsaj najpotrebneje za udobnost ne le tujskega, nego sploh prometa na tej prelepi izletni točki! —c.

Širite „Jugoslovana“!

Danes je prvega!

Ljubljana, 2. julija.

Mi, ki imamo, in ki nimamo drugega opravka, kakor da prenašamo vsak svojih 80 kil žive teže po ljubljanskih ulicah in študiramo ljubljansko življenje in ljubljanske posebnosti, posebno tiste, ki se držijo kakšnih gostiln in kavarn, smo te dni sklenili, da bomo natanko pregledali in poštudirali, kaj imajo ljubljane pravzaprav s svojim »prvim«, da uganjajo ž njim še večje slavje kakor z največjim praznikom. Rekli smo sicer, ko smo sedeli na klopi v Zvezdi, da bi bilo vredno in dobro te stvari pogledati tudi v Mariboru, ampak navsezadnje smo se odločili, da ostanemo rajše kar pri Ljubljani, ker je sedaj »bej dera Hitz« potovanje iz Ljubljane v Maribor prerodlo, pa tudi prepeconi ne bo; vsaj pravi narodna pesem, da »od Celja pa do Marburga — je šmentan' draga cir'ngas«, kako draga mora biti potem šele od Ljubljane ven. Pa tudi do kakšne zamere bi utegnili priti pri tej zadevi, zamera pa ni nikoli prijetna stvar. Ljubljanski »prvi« je čudna stvar. Nagaja že pri številkah, ker se ne začne vedno prvega, ampak včasih že zadnjega, pa ne za vse ljudi. Jaz ne vem, če je to res, utegnem pa že tako biti, ker so mi tako povedali ljudje, ki mnogo vedo. Poseben križ pa imajo s »prvim« časnikarji, da se ne zmotijo v številkah, ker morajo prvega najprej doživeti da lahko drugoga koj »prvem« napišejo, izide pa to, kar napišejo, kvečjemu

je pogledala prav tisti hip gospa trgovka ali modistovka ali kar je že bila, tako divje na ulico, da sem kar pobegnil. Zakaj; ravno modistovke »prvega« tako divje gledajo, pa nisem mogel dognati. Najlepše je bilo pa »prvega« zvečer. V treh hotelih sem poskušal priti do večerje, pa nikjer nisem dobil prostora, tako je bilo vse zasedeno in zabasano. Jaz ne vem, ali človeki cel mesec niso nič jedli ali kà-li, da so se ravno »prvega« zvečer znašli, ali pa se je moral dogoditi čuden slučaj, da so se ravno za »prvega« vsi zmenili, da bodo vsi jedli same piške, race in purmane. Povsod, kamor sem prišel, je dišalo le po tebi plemenitih pečenih in ocvrtih domačih živalih. Sam Bog vedi, če tudi v Mariboru ravno »prvega« same piške jedo? Jaz mislim, da ne, ne rečem pa nič, da ne bo zamere.

Počasi sem se le tega nerodnega študiranja ljubljanskega »prvega« naveličal in ker sem bil tudi že lačen, sem zapustil belo Ljubljano, kolikor se je zbira okoli Selenburgove ulice in sem jo ubral kar v Evropo, odkoder je za nas, ki imamo, in ki smo že mladeniško čili in sveži, le par korakov kar tja do novega sveta ali pa do domačije afriških levov. Jaz sem se ustavil kar pri novem svetu, kjer sem utrujen od študiranja obsedel kar v prvi sobi, kamor mi je prinašalo najlepše dekle, kar jih živi od Bohinja pa tja do Krškega, merico za merico izvrstnega vina, dokler nisem pozabil na prvega in zadnjega in za mizo sladko zaspal.

Brez
truda in muk
morete prati
perilo!

Schichtov Radion
pere sam varuje perilo!

Dnevne vesti

V vednost

Na vprašanja mnogih naših naročnikov sporočamo, da so izvlečki iz uradnih in drugih službenih objav, ki jih je pričelo objavljati »Jutro«, samo skrajšani ponatisci iz »Jugoslavana«, a brez navedbe vira. Najbrže seveda le po pomoti.

— Dar kraljice Marije. Dne 30. junija je v Beogradu kraljica darovala šolski polniški 10.000 Din; pustila je tudi obleči 50 šolskih otrok iz Beograda in Zemuna, ki so odpotovali na odhiti na otok Lobod.

— Gospodje delegati, določeni za železniško konferenco na Sušaku, naj se blagovolijo sniti v soboto, 5. t. m. ob 16:40 v Ljubljani na glavnem kolodvoru pred odhodom dolinskega vlaka.

— Belokranjskemu učiteljstvu. Udeležencev kmetijskega tečaja sporočamo, da se prične tečaj šole po 18. juliju. Podrobnosti javimo z okrožnico.

— Spremembe pri pošti. Postavljeni so: za zvan. 3. skup. Miroslava Marušič na Ljubljani 1; za služitelje 2. skup. Kati Mlejnik v Škofji Loki, Albert Medič pri XXXI. ter. t. t. tehn. sekciji in Milena Auernik na Mariboru 1 ter za pog. pošt. Simon Cvahte v Framu. — Premišljeni so: pb. ur. II/3 Marija Porenta z Ljubljane 3 na Ljubljano 4 in Ivana Peternež iz Škofje Loke na Bled 2; pb. ur. II/4 Ana Skrbec iz Litije na Maribor 1; pb. ur. III/3 Pavla Kurinčič z Maribora 1 v Pragersko in Stanka Burič z Ljubljane 1 v Čakovec; zvan. 1. skup. Anton Fakleš z Maribora 2 na Maribor 1; zvan. 3. skup. Gizela Novak z direktcije na Ljubljano 1, Ida Tavčar iz Meže na Ljubljano 1 in Katarina Butala iz Črnomlja v Čarbar; služ. 2. skup. Josip Mehle z Bleda 1 na Ljubljani 1, Marija Inglič iz Sv. Jurija ob juž. žel. v Žiri, Franc Šibec z Maribora 1 na Maribor 2, Anton Zanoškar z Ljubljane 2 na Ljubljano 7 in Elizabeta Caf iz Šoštanja v Mežo. Upokojeni so: zvan. 1. skup. Ant. Eržen v Medvodah, Franc Orel v Radovljici in Rudolf Rižner v Ptujju, pog. pošt. Ana Spurej v Framu se je odpravila službi. Služba je prestala pb. ur. II/3 Alojziju Knezu na Ljubljani 2 in pog. pošt. Miri Ragazzi v Oplotnici.

Vreme. Vse kaže, da se bo vreme v tem mesecu uravnovesilo. Včeraj je bilo zjutraj lepo, proti popoldneju se je pa pooblačilo in začel je padati dež, ki je pa kmalu prenehal. Ves popoldne je bil oblačen. Barometer je kazal 758,8, povprečna temperatura 20°C. Vetrovno ni bilo. Najvišja temperatura 26,8, najnižja pa 18°C. V Mariboru in v Zagrebu je deževalo zjutraj. Najnižja temperatura je bila tu 17°C.

Ljubljana

■ Proslava Olepševalnega društva v Rožni dolini. Dne 5. in 6. t. m. se vrši proslava 25-letnice obstoja Olepševalnega društva v Rožni dolini. V soboto, dne 5. t. m. bo vsa idilična Rožna dolina razsvetljena. Godba bo obhodila vas z bakljado, častnemu predsedniku g. J. Petrovčiču bodo pa priredili podoknico. V nedeljo, dne 6. t. m. bo ob 8. uri sv. maša v rožnodolski kapeli s sodelovanjem pevskega krožka Vič-Glince. Ob 14:30 uri priredita kluba SK Reka in SK Svoboda stafetni tek za prehodni pokal. Ob 15. uri bodo odkrili spominsko ploščo prvemu odboru društva. Po otvoritvi se bodo udeleženci zabavali na 9. rožnodolskem velesesju v vseh rožnodolskih gostilnah. Spored sejma je zelo pester in privlačen. Gostom bodo na razpolago avtobusi, ki bodo vozili na sejem v nedeljo od 14. ure naprej izpred Nunske cerkve.

■ Krži in težave s Korsikovim paviljonom. Službujoči stražnik je prijavil včeraj stavbenika Zupana Miroslava, ki je pričel včeraj okoli 20. ure na Aleksandrovi cesti z odstranitvijo Korsikovega paviljona. Zaradi ogromne teže so valjarji, po katerih so premikali paviljon s prvotnega mesta na Aleksandrovi cesti, hoteč ga privariti na nov prostor poleg hotela »Union«, močno poškodovali asfaltirano cesto. Z delom so prenehali včeraj ob 3:30 ter pustili na cesti pred hišno številko 5 paviljon, ki je precej širok in ovira promet. Škodo trpi mestna občina.

■ Velika tatvina perila. Neznani tat je obiskal v včerajšnji noči delavko Mirtič Anno, stanujočo v Rožni dolini v koloniji »Stan in dom«, ter ji odnesel precej perila, kakor srajce, rjuhe, robce itd. in tudi lonec z namočenim perilom. Mirtičeva trpi okoli 800 Din škode. Sumi, da se nahaja tat kje v bližini doma, ker je bil lonec s perilom precej težak in ni verjetno, da ga je tat odnesel kam daleč.

■ Kolesar podrl kolesarja. Medved Ivan iz Tacna je javil policijski stražnici, da ga je S. S. podrl s svojim kolesom na Celovški cesti, ko se je peljal sam na kolesu proti Ljubljani. S. ga je hotel prehiteti, kar je pa naredil tako nerodno, da je zadel v Medvedovo kolo. Medved si je pri padcu raztrgal obleko.

■ Nesreča pod hotelom Bellevue. Pod hotelom Bellevue rastejo košate lipe, ki so v polnem cvetju. Na eno teh je splezal včeraj Šter Danilo, da bi nabral lipovo cvetje. Nesreča je hotela, da je stopil na trho vejo, ki se je odlomila. Deček je strmoglavil 4 m globoko ter obležal pod lipo precej poškodovan po vsem telesu. Odpeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

■ Dvigalo je »sunil«. Kos Leop., stanujoč v Ciglerjevi ulici, je javil stražniku, da mu je nekdo ukradel 800 Din vredno železno dvigalo. Osumil je nekega D., pri katerem je stražnik takoj nato res našel dvigalo D. je tatvino z nekimi brezpredmetnimi izgovori priznal.

■ Aretacije. Zaradi nedostojnega vedenja so aretirali včeraj 4 osebe, Ana R. pa radi prepovedanega povratka ter Mico G. zaradi tajne prostytucije. Razen tega so bili aretirani 4 kolbelci mnegega miru, prijavljeni pa 4 trgovci zaradi kršenja predpisov o zapiranjih lokalov, 2 terja zaradi kršenja predpisov o vožnji z avtomobilom, 2 vozalkov pa zaradi kršenja cestno-policijskega reda.

Maribor

m Prvi župni sestanek gasilske župe Maribor, levi breg, se bo vršil v nedeljo 6. julija pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Ob tej priliki proslavi domače gasilsko društvo 55letnico svojega delovanja z veliko vrtno veselico, katere čisti dohodek je namenjen za nabavo motorne brizgalke.

m Kres pri Sv. Urbanu bodo zažgali Ciril - Metodovi nocoj 4. t. m. Narodno občinstvo, zlasti pa Sokoli, se naprošajo, da se udeležijo večernega izleta na to lepo razgledno točko.

m Tridesetletnico mature slavijo te dni abiturijenti mariborske gimnazije iz leta 1900, med katerimi so poleg g. bana inž. Dušana Serneca tudi mariborski notar Ivan Ašič, odvetniki dr. Josip Rapoe iz Maribora, dr. Gvidon Srebršč iz Doberne in Marko Stajnko iz Ljutomer, profesorji dr. Ljudevit Pivko iz Maribora, Viktor Tiler iz Novega mesta in Ludvik Vazzac iz Ljubljane, župniki Ivan Lah iz Sv. Petra pod Sv. Gorami, Franc Osterž iz Male Nedelje, Anton Šparl iz Ljubnega in Ferdo Zgank iz Sv. Kungote na Pohorju, zdravnik dr. Friderik Škof iz Rajhenburga, poštni uradnik Milan Zemljšč, posestnik Franc Koemut iz Sv. Jurija ob Ščavnici ter razni drugi sošolci iz Avstrije. V sredo so imeli sestanek v hotelu »Orel«, danes se udeležijo sv. maše, potem pa si ogledajo Mariborski otok in mestno okolico.

m Pevski zbor Glashene Matice priredi prihodnjo nedeljo društveni izlet v Pesnico, v Jaremino pa po političnih v jeseni. V petek ob 20. uri bo društven sestanek za celotni zbor.

m Usoda »Doma ubogih«. Kmalu po osvoboditvi započeta akcija za zidanje hiš na loterijo bo te dni na tragičen način zaključena z javno prodajo prve in edine zgrajene hiše, t. zv. »Doma ubogih«. Včeraj, 1. t. m., se je vršila sodna cenitev objekta, ki je zgrajen na občinskem stavbišču in bi prav za prav moral biti lasti onih, ki so srečke kupili. Dražba se bo vršila na zahtevo upnikov, ki so jo gradili, ker je bila zadrga »Mojmir«, ki je akcijo pokrenila in vodila, sodno obsojena v plačilo gradbenih stroškov. Končna odločitev pa je vendar še v rokah banske uprave in naposled tudi lastnikov srečk, če se bodo za svoje pravice zavzeli.

m Delovanje rešilne postaje. Statistika o delovanju rešilne postaje izkazuje za mesec junij leta 1930. 251 intervencij z ambulanco in prevozom z rešilnim avtomobilom. Med temi 251 intervencijami je bilo 161 slučajev raznih nezdod pri delu in na cesti. Obolenji, ki so zahtevala prevoz v bolnico in sanatorije, je bilo 84, od teh 54 navadnih, 30 slučajev pa je bilo rojstev, splavov, ženskih bolezni itd. Poskušenih samomorov je bilo 6, s smrtnim izidom 1 slučaj. Od vseh onesrečenecv, ki so bili prepeljali v bolnico, so 3 umrli. — V prvi polovici tega leta je rešilna postaja posredovala v 1099 slučajih.

m Strela ubila otroka. V terek okrog 11.30 je v občini Gornji Smonšek udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Petra Sodina. V hipu so goreli krma, žito in blev. Od mnogih glav goveje živine so bile rešene komaj tri krave.

10letni posestnikov sin Ferdinand Sodni je umrl. Gmotna škoda je večja, kot znaša zavarovalnina pogorelega poslopja.

m Levo nogo si je zlomila v terek okrog polnoči na vrtu gostilne »Pri lovcu« v Krčevini 32letna Lea Schwabova, ki stanuje v Kettejevi ulici. Z rešilnim avtomobilom je bila prepeljana v bolnico.

m Nezgoda kolesarja. V terek popoldne je pomožni delavec delavnice državne železnice Stefan Šega na Ruški cesti tako nesrečno padel s kolesa, da si je zlomil ključnico na desnem ramenu ter se pobil tudi na desnem sencu. Prepeljali so ga v bolnico.

m Onesvestila se je v terek v Gosposki ulici 50letna Kungunda Kajzerjeva iz Razvanja. Rešilna postaja ji je nudila prvo pomoč, na kar je sama odšla domov.

m Vlom. V noči od torika na sredo je neznan tat vlomil v javno govorilnico avtobusne postaje na Glavnem trgu in odnesel iz avtomatičnega nabiralnika za telefonske pogovore ves v poslednjih dveh dneh nabrani denar.

m Z letve je padel v terek zvečer 72letni Matija Kos, mesarski pomočnik v Mlinski ulici in se poškodoval po hrbtu. Oddan je bil v domačo oskrbo.

Gelje

* Ciril-Metodov kres na Starem gradu. Kakor vsako leto, bo tudi letos in sicer v petek zvečer običajni Ciril-Metodov kres na Starem gradu.

* Smrtna kosa. V Gaberju št. 140 je umrla v starosti 41 let gospa Ivana Grilec, soproga mizarja. Pogreb bo v petek ob 16. uri na okoliškem pokopališču.

* Nevihta in strela. Po hudi vročini zadnjih dni je v noči od torika na sredo razsajala nad Celjem in okolico huda nevihta. Na mnogih krajih je tudi udarilo, ponekod so se vnele tudi hiše. Tako je gorelo v bližini Griž, pri Dramljah in pri Vojniku. Zelo močno je moralo goreti nekje za Zagradom, ker je bilo nebo nad Starim gradom delj časa močno ožarjeno. Vendar pa celjska požarna bramba, bržkone radi preoddaljenosti, ni bila alarmirana.

* Velika izguba. Lina Levič je izgubila na poti od Kralja Petra ceste do Glavnega trga rjavo usnjato denarnico s 1180 Din. — Našla se je srebrna zapestnica z napisom »Kavkaz«. — K vratarju hotela »Union« se je zatekel foxterrierpes. Dobi se pri vratarju.

Bled

Novice z Bleda. Letovišče Bled se je začelo deliti v dva dela, kakor pravijo tuji, v Bled mesto, t. j. okoli Parkhotela in hotela Toplica, kjer nudi popolnoma velemestno sliko in v kolo-dvorski del, katerega ga nazivajo Bled — vas; to je okraj turistične in športa. Dočim v centru Bleda noč m dan plešejo in muzeirajo ter se zabavajo, je kolodvorski okraj s svojim športnim stadionom središče vsega športa.

Ze sredi julija se bodo vršile mednarodne veslačske tekme na Blejskem jezeru. Ogromni hangar v Zaki tik pod kolodvorom bo v nekaj dneh dograjen. Pridne roke in zdrav razum pripravljajo z modernizacijo veslačskega športa na Bledu res nekaj prvovrstnega. To bodo tudi prve mednarodne tekme na Bledu. V zvezi s tem je agilno društvo »Zarja« napravilo nova poto do enega najlepših razgledišč Bleda, to je Kuvonice, ki se dviga strmo nad postajo Bled-jezero in ki nudi krassen razgled proti Ljubljani in na Karavanke. Seveda ni zaostala tudi podružnica SPD Gorje, ki te dni pridno markira poti do galerij Pokluške luknje, nadalje do Vintgarja in prelepe točke — Babe na Poljanah. Med tednom bodo postavljene nasproti postaje Bled-jezero krasne table, katere bodo kazale vso situacijo razglednih točk. Turisti in sploh občinstvo, ki ljubi prelepe naravo, naj izstopa na postaji Bled-jezero, od koder so vse te krasote v pičlih urah dosegljive.

Litija

Lep jubilej. V terek dne 1. julija t. l. je praznoval 25-letnico svojega delovanja v Litiji lekarnar g. Hinko Brill. Ze leta 1920 ga je odklikoval Nj. Vel. kralj Peter z medaljo revnosne službe. Vzornemu delavcu in vnetemu podpiratelju naših društev iskreno častitamo! Ciril-Metodov kres priredi v petek dne 4. julija podružnica CMD v Litiji na prostoru pred občinskim poslopjem. Ob kresu bodo prižigali rekete, pevskve točke pa bo pelo litijsko pevsko društvo »Lipa« pod vodstvom skladateljca g. Petra Jereba. Na programu so tudi deklamacije in ples.

Udarec s steklenico. Radi žaljenja njegove matere je na nedeljo dne 29. junija t. l. udaril delavec A. Simončič iz Gradca njegov sorodnik s steklenico po glavi s toliko močjo, da mu je kožo na večih krajih prebil in razrezal. Ves krvav je prišel delavec še sam do lekarne, kjer mu je g. Brill izpral rane in ga obvezal.

Trbovlje

Odhod bolehnih rudarskih otrok. Včeraj popoldne se je vršil v ambulanci tukajšnje stare bolnice zdravniški pregled in izbor otrok, ki bodo šli, kakor lansko leto, na tritedensko šotorsko taborenje v naravi na Gorenjsko. Zdravnik Bratovske skladišnice je izbral izmed 400, ki so se javili, 70 svežega zraka najbolj potrebnih otrok. Bolniška blagajna Bratovske skladišnice, ki je zaradi upokojitev in redukcij članov, ki so nastale vsled sedanje krize, hudo prizadeta, žal ne more poslati večjega števila zdravljena potrebnih otrok na sveži zrak. — Ze lansko leto je kupila uprava Bratovske skladišnice večje število gozdovniških šotorov in druge taborne opreme. Lansko taborenje, ki se je vršilo istotako na Gorenjskem, je namreč pokazalo, da je za bolehele rudarske otroke najboljšo zdravilo, ker so se vsi izvrstno opomogli na zdravem planinskem zraku in v solnčni naravi. — Radi tega je odbor Bratovske skladišnice sklenil tudi letos poslati slabotne in bolehele otroke v naš Gorenjski raj. Taborniško kolonijo trboveljskih rudarskih otrok bo vodil organizator tukajšnje gozdovniške lige g. Kostanjšek, ki je vodil in organiziral tudi lansko taborniško kolonijo v največje zadovoljstvo roditeljev in upravnega odbora Bratovske skladišnice. Kolonija rudarskih otrok se odpelje na taborenje dne 10. julija ter je že vsak otrok prejel posebno polo, na katerem so zabeleženi predmeti, katere naj vzame seboj. Med izbranimi otroci vlada za taborenje veliko veselje.

Cene na tukajšnjem trgu. Trg je bil vsled še vedno trajajoče krize slabo obiskan. Cene krompirju so bile 2-50 do 3 Din za kg, češnjevje 4 Din za liter, marelice 12—14 Din kg, paradizniki 10 Din za kg. Grah 5—6 Din za kg in jajca 0-90 do 1 Din.

Krško

Lepa razstava ob koncu šolskega leta. Kot vsako leto, se je tudi letos po končani službi božij, vršila Vidovdanska proslava na meščanski in ljudski šoli. Po proslavi so učencem razdelili izpričevala, ter se je s tem tudi zaključilo šolsko leto. Ob tej priliki se je vršila v ljudski šoli lepo uspeła razstava risarskih in ročnih del učencev ljudske šole.

Vojaški nabori. Na Vidov dan so se pričeli pri nas vojaški nabori. Ob blizu in daleč so prišli z narodnimi trakovi in cvetlicami okrašeni fantje na nabor. Da jim je petje in harmonika nad vse, to so pokazali tudi sedaj, ko se je od vseh strani razgalo njih veselo petje ob spremljevanju harmonike.

Invalidska veselica. V nedeljo se vrši na sejmišču veselica, katero priredijo naši invalidi. Da se bo vsak mogel zabavati, je v polni meri preskrbljeno, da se bo pa vsakdo lahko naplesal, bo pa skrbela godba prost. gas. društva iz Krškega.

Sport

Ljubljana, 2. julija 1930.

V vseh podsavezih je končano prvenstvo, prihodnjo nedeljo se prične eliminatorne tekme za državno prvenstvo. V Ljubljani igra ta Ilirija in Concordija, v Subotici Bačka in Jugoslavija ter v Zagrebu Hašk in Slavija. Favorita sta Jugoslavija in Hašk, dočim je izid prvega para negotov.

Danes se vrši na kopalnišču Ilirije ob 12:30 prva internacionalna waterpolo tekma v Ljubljani. Nastopijo znameniti madjarski umetniki v waterpolu — budimpeštanski F. T. C. ter igrajo z Ilirijo.

Splitski nogometni podsavez je kaznoval Hajdukove igralce Tonči Bonačića z 8, Benčića pa z 2 mesečno zabranjo igre radi žaljenja sodnika. Deškovič ima radi srove igre enomesečno zabranjo igranja.

PRICETEK DRŽAVNEGA PRVENSTVA.

ILIRIJA : CONCORDIJA.

Po težjih pripravah s profesionalnimi moštvimi stopa Ilirija v državno prvenstvo. Njen nasprotnik je zagrebška Concordija, ki v pomladnem prvenstvu Zagreba ni izgubila niti ene tekme, kar zadostno govori o znanju moštva. Sigurno je odpravila Haška in Gradjanskega ter se jo upravičeno lahko smatra kot momentano najmočnejšo enajstorico Zagreba. Po rezultatih sodeč, se bosta srečala dva približno enaka protivnika, ki imata oba isto prednost: Ilirija ima na domačem terenu več šans, kar so že opetovano morali okusiti zagrebška moštva, nasprotno pa Iliriji Zagreb nič kaj ne prija. Pričakovati je, da bosta moštvi na domačih tleh zmagali. Vodstvo prve tekme, ki se vrši v Ljubljani, je poverjeno enemu izmed najboljših dunajskih sodnikov g. Goebelu, ki si je pridobil pri sojenju številnih meddržavnih tekem velik renome.

Tennis turnir S. K. Ilirija — S. K. Bled 10 : 3.

Medklubski turnir med imenovanima kluboma je bil na Bledu odigran v soboto in nedeljo na prostorih združitve doma. Nudil se je razmeroma lep sport ter privabil posebno prvi dan lepo število gledalcev. Nedelja je bila žal deževna ter se je turnir odigral na razmočenem terenu.

Sigle gospodje: Kmet—Zehdnicker 2 : 6, 1 : 6, Ing. Novak—Ing. Janša 6 : 1, 6 : 2, Zajc—Luckmann 6 : 3 6 : 3, Koželj—Ing. Rudesch 6 : 4 6 : 1, Pogačar—Dr. Sever 8 : 6 6 : 1, Zajc Drago—Tomec 6 : 0 6 : 3.

Double gospodje: Kmet—Ing. Novak—Zehdnicker—Luckmann 7-9 4-6, Zajc—Koželj—Ing. Janša—Ing. Rudesch 4-6 6-4 6-1. Pogačar—Zajc D.—Dr. Sever—Tomec 6-2 6-1.

Single dame: Saplja Boža—Mayer Lise 6-2 6-1, Premelč Dacer Marta—Zorko Betka 6-4 6-1.

Mixed double: Kmet—Saplja—Zehdnicker—Mayer 1-6 6-3 3-6, Ing. Novak—Premelč—Ing. Janša—Zorko 6-4 6-8 6-3.

Najinteresantnejše so bile igre Kmet—Ing. Novak—Zehdnicker—Luckmann in Kmet—Saplja—Zehdnicker—Mayer. Mlada sekcija SK Bleda bo sigurno s pridom uporabila nauke, katere ji je nudil prvi medklubski turnir.

Zamorci v Evropi

Navadno mnenje je, da živi v Evropi le belo človeško pleme. To mnenje pa je napačno, kajti kakor živi v drugih delih sveta dosti belokožcev, tako živi tudi v Evropi dosti ljudi drugačne polti, zlasti zamorcev ali črnecev.

Največ zamorcev živi v Franciji in v Angliji. V Franciji živi okoli 75.000 zamorcev, večinoma Senegalecev, ki služijo pri vojakih. Približno toliko zamorcev kakor v Franciji živi tudi v Angliji, morebiti pa celo več. Ravnajo pa z zamorci v Franciji čisto drugače kakor v Angliji.

Francija postopa s svojimi črneči čisto po principu ravnopravnosti, danes skoraj še bolj kakor pred vojno, kajti zamorsko vprašanje igra v Franciji zaradi stalnega padanja števila porodov z ozirom na državno obrambo zelo pomembno vlogo. Črneči »Francozi« v kolonijah služijo z belimi Francozi skupno pri istih vojaških oddelkih in napredujejo prav tako kakor njihovi beli tovariši. Tudi politično ni med belimi in črnimi Francozi nobene razlike. Zamorci imajo zato tudi v parlamentu nekaj svojih »črnihi« zastopnikov, v senatu pa enega.

Če se pa kje pokaže kakšno nasprotje med belci in črneči, so to navadno mešaneci, ki ne morejo trpeti pravih črnecev.

Čisto drugače pa ravnajo s črnimi Angleži. Do čim imajo z zamorci obljubjeni otoki pod francosko oblastjo v francoski zbornici pet zastopnikov, nima 420 milj. ne-belih prebivalcev ang. imperija nobenega zastopnika v angleškem parlamentu.

Nič drugače ni v angleški armadi. Najvišja častna stopinja, ki jo lahko doseže zamorec v angleški armadi, je stopinja polkovnega narednika, ki ima pred seboj vse podčastnike v polku. Med vojno so sicer pod pritiskom razmer imenovali tudi zamorce za častnike, ker je tako zahteval interes kolonijalne politike. Dogodi se

sicer včasih tudi še dandanes, da doseže kakšen zamorec v angleških kolonijah to ali ono višje mesto v upravni službi, nikdar pa se ne zgodi in se tudi zgoditi ne sme, da bi zamorec imel višjo stopinjo kot belec, kakor se to tintam dogaja v francoskih kolonijah. Vsakdanja usoda pa je črnem v Angliji skoro še bolj nemila kakor v Ameriki. Če se že res kakšnemu zamorcu v Angliji posreči dobiti kakšno službo v trgovini ali v industrijskih podjetjih, lahko že spočetka računa z vso gotovostjo, da ga bodo belci kmalu izrinili, ker je v Angliji že tradicija, da zamorec ne sme dobiti službe, dokler niso preskrbljeni Angleži. Pri vsem tem pa so zamorci v angleških kolonijah prav zvesti in zanesljivi državljani angleškega imperija. Drugače pa stoji stvar, če pridejo zamorci iz kolonij v samo Anglijo. Tam jih namreč prezirajo in zapostavljajo in tako postanejo prav kmalu nasprotniki Angleže.

Zenitve med belci in črneči označuje angleško časopisje vedno kot sramoten škandal, ki se za angleško žensko nikakor ne spodobi. Te sodbe ne more spremeniti niti dobro mnenje angleških žen o njihovih črnih možih. Zamorski študentje v Angliji pa so na angleških vseučiliščih ravno tako zapostavljeni kakor v Zedinjenih državah, zlasti medicini. Kljub temu pa živi in izvršuje zdravniško prakso v Angliji okoli 50 črnih zdravnikov, ki prav dobro zaslužijo. Angleži so namreč silno babjeverni ljudje, ki verjamejo, da pomeni črna barva srečo. Zato imajo Angleži pri dirkah navado, da se skušajo kakšnega zamorca vsaj dotakniti, predno stavijo na konje.

Vse pa kaže, da se bodo morali zamorci v angleškem imperiju še dolgo boriti, predno bodo dosegli tako stalščice, kakoršno uživajo zamorci v Franciji.

Mesto 100 odstotne morale

Nov npravni red je uveljavil nedavno strogi župan mesteca Villacoche v severoameriški zvezni državi Georgiji. Ta red je tako strog, da zadene vsakogar, kdor ga prekrši, globa 100 dolarjev ali pa 30 dni zapora. Novi red, ki ga je uveljavil ameriški župan, prepoveduje vsakomur brez izjeme sprehajati se po mestnih ulicah od 1. ure zjutraj naprej pa do solnčnega vzhoda. Na ulici se lahko ob tem času pojavi samo tisti, kdor more navesti službujočemu uradniku tehten razlog za svoj nočni sprehod. Dalje ni dovoljeno nikomur prestopiti praga tuje hiše od polnoči pa do jutra brez zelo tehtnega in važnega vzroka. Občutno kaznujejo tudi vsakega oženjenega moškega, ki se vozi ob prepovedanem času po mestu v ženski družbi, ponoči pa se v ženski družbi tudi samci ne smejo vozariti po mestnih ulicah, če ne morejo dokazati, da je vožnja strogo moralnega značaja. Mr. Dawis, strogi župan, je na svojo moralno zakonodajo silno ponosen in še bolj ponosen je zato, ker ga od vseh strani vprašujejo njegovi županski tovariši, če se je njegova zakonodaja obnesla ali ne. On seveda svojo zakonodajo vsakomur priporoča, kdorkoli resno stremi za tem, da odpravi napake, ki so se razpasle zlasti po malih ameriških mestih.

On trdi, da njegova zakonodaja nikogar ne ovira, da bi se pošteno zabaval, in da prav nič ne posega v zasebno življenje gospodov in dam,

kajti on ne zahteva nič več in nič manj kakor to, da varujejo ljudje s svojim ugledom tudi ugled javnosti pred onimi, ki so smisel za javni ugled že izgubili.

Kako je nastal poljub?

Nam se zdi kar razumljivo in prav nič čudno, če stariši poljubujejo svojega otroka ali pa mož ženo in fant svojo zaročenko. Tako nekaj vsakdanjega se nam to zdi, da si sveta brez te navade kar misliti ne moremo. Poznamo pa dosti narodov, ki te navade ne poznajo in ki smatrajo to našo navado za brezpombno bedarijo. Japonci so se s to navado ali razvado seznanili šele potom filma, oprjeli se pa te navade kljub temu niso. Tudi primitivni narodi ne poznajo poljubovanja in zato so mnogi mnenja, da je ta navada novejšega datuma v razvoju in zgodovini človeštva.

Angleški učenjak Warren R. Dawson je mnenja, da je poljubovanje samo neka spačena oblika — mi bi morebiti rekli »poplemenitena« oblika — drgnjenja nosa ob nos. Na ta način so se pozdravljali že stari Egipčani, pa tudi današnji Maori na Novi Zelandiji se tako pozdravljajo. To ceremonijo si razlagajo iz zelo starih običajev. Drgnjenje nosa ob nos so smatrali kot nekako pomoč za vonj in ta običaj je bil prvotno del neke svete ceremonije, pri kateri je božanstvo vdihnilo v kraljeve nosnice diš življenja. To je bila božanska metoda, s katero so predstavliali prenos življenjske sile in vladarske moči od božanstva na živega kralja.

Polagama pa so ta verski obred prenesli od vladarjev in knezov tudi na navadne smrtnike in tako je postalo drgnjenje nosa ob nos splošen znak za vdihavanje življenjske sile iz osebe v osebo, s tem pa je dobil ta obred pomen splošnega pozdrava skoro pri vseh narodih. Razvil pa se je ta obred kasneje tako, da so začeli diš prenašati od osebe do osebe naravnost s stikom ustnic, kar je postalo ljudem bržkone zelo všeč, in zato so ohranili ta običaj še do danes. Poljubovanje je torej verskega izvora in pomeni, da hočemo komu dati del najdražjega, kar imamo, namreč del svojega življenjskega diha.

Pocenitev srebra

Prve dni junija je cena srebra ponovno padla. Na londonskem trgu stane unča srebra 16:3 pen. Srednja cena srebra v letu 1929 je bila 24:5 pen za unčo, v letu 1928 — 26:7 pen., v letu 1924 pa 34 pen. Srebro je torej padlo za 33% v primeri z l. 1929, od l. 1924 pa za celih 50%.

Obrezvrednotenje srebra je velikega pomena za svetovno gospodarstvo, posebno z ozirom na sedanjo mednarodno krizo. Vsaka izprememba cene te kovine prizanese ogromne mase prebivalstva zemlje. Burhart, sodruinik finančnega ministrstva USA, je mnenja, da se dejansko drži še 900 milijonov človeštva srebrne valute, in sicer večinoma v deželah z nizkim kulturnim nivojem. Srebrna valuta je delež azijskih držav in to celo v Indiji in v Indokini, kjer je uvedena zlata valuta, ker prebivalstvo vlaga vse svoje prihranke v srebro in srebrni nakit. Tembolj se to čuti na Kitajskem, kjer se uporno vzdržuje srebrna valuta. Prihranki kitajskega ljudstva se kopičijo v tašlih Sanghaja ali pa hongkongskih dolarjih, ki so srebrne valutne enote.

Obrezvrednotenje belega metala pogloblja agrarno-surovinsko krizo, ker manjša kupno sposobnost Azije. Ta sposobnost je pe že itak zmanjšana vsled padca cen predmetov azijskega eksporta.

Na pocenitev srebra je v nemali meri vplivala demonetizacija te kovine v Angliji, Franciji in Belgiji, ki so vrgle na trg vse dotlej nepotrebne jim zaloge. Vsled nakupa zlata za splavljeno srebro so te države dosegle sicer precejšen dobiček, z druge strani so si pa zaprle sposoben trg v Aziji za svoje fabrikate. Ta dobiček je bil obenem brutalen udarec po evropski industriji. Pocenitev srebra se je močno odzvala tudi v industriji USA, posebno pa je udarjena Mehika, ki je prva producentinja srebra na svetu.

Ni dvoma, da bo srebro še nadalje padalo v ceni, vsled česar pravilno ugotavlja »Kölnische Zeitung«, da so prejšnje možnosti prodaje srebra izginile, industrijska uporabljivost njegova se pa skrajno slabo razvija, v čemur pa tiči nevarnost nadaljne pocenitve. Ne bo se čemu čuditi, če se bo cena ustavila na 12 pen. za unčo.

Ta pojav postavlja posebno kitajski notranji promet v skrajno oster položaj, ker se kitajska vsled tega čedalje bolj prijazni z mislijo, uvesti zlato valuto in je ameriški finansist že pripravil načrt denarne reforme. Kitajska povečuje svojo potrebo po zlatih zalogah, vsled česar raste kupna sila zlata, pada pa vrednost blaga.

Posledice tega so kaj raznovrstne, vse pa v bistvu postrujejo gospodarsko krizo, izpodmikajoč na ta ali oni način industrijam Evrope in Amerike močna tržišča, ker ubijajo moč najširšega konsumenta.

Zdravniški pregled po brezžičnem telefonu

Če se počutimo slabo in hočemo vedeti, kaj nam je, gremo k zdravniku, da nas preišče in nam pove, kaj je našel, ali pa pride on k nam in vas preišče na domu. Ko ugotovi zdravnik, kje, kako in zakaj je kdo bolan, je spoznal bolezen, a učeni in šolan sveti pravi, da je napravil dijagnozo.

Na vsak način je navadno potrebno, ako naj bo dijagnoza kaj prida, da zdravnik bolnika vidi prav od blizu, a še posebno velja to pri notranjih boleznih. So sicer tudi »zdravljenja na daljavo«, n. pr. potem pisem, v katerih bolnik opiše zdravniku v kakem drugem mestu svoje bolečine in slabosti ter napravi potem korespondent-zdravnik na tej podlagi svojo dijagnozo in predpiše zdravila.

Neresnost tega načina »zdravljenja« je na dlani in če je bilo kje in kdaj uspešno, je to pripisovati večinoma golemu slučaju. Proti zdravljenju na daljavo smo torej upravičeno nezaupni. Toda izgleda vendar, da bi bila naša sodba prenapljena. Nismo namreč pri tem računali z radiom in vso moderno tehniko, ki se razume pod tem imenom. Te dni so se vršili poskusi, ki so izpadli povsem uspešno ter dokazali, da more zdravnik s pomočjo brezžičnega telefona natančno spoznati n. pr. srčne napake tudi na tisoče kilometrov daljave.

Naš poskus je bil napravljen med Madridom in Španiji in Buenos Airesom, glavnim mestom Argentinijske v Južni Ameriki. V Madridu živi znameniti specialist za srčne bolezni dr. Calandae. Nanj se je obrnilo nekoliko bolnikov iz Buenos Airesa s pomočjo brezžičnega telefona in naš zdravnik jim je iz svoje sobe v Madridu natančno pregledal srce. V Buenos Airesu so postavili na srce vsakega bolnika mikrofona in dr. Calandae je mogel poslušati bitje v svoji ambulanci v Madridu.

Temu zanimivemu poskusu so prisostvovali v Buenos Airesu in v Madridu številni zdravniki. Uspeh je bil popoln. Dijagnoze, ki jih je podal dr. Calandae, so odgovarjale v vsakem slučaju dijagnozam argentinskih zdravnikov, ki so bile napravljene v bolnišnici tik od bolnikov, tako da se je moglo srce direktno osliševati. Ta poskus se torej upravičeno smatra za nov velik uspeh človeške znanosti.

Moderni puščavnik

Na gori Monte Generoso na italijansko-švicarski meji so te dni posvetili 2400 metrov visoko nad morjem ležečo puščavniško celico. Celico si je dala zgraditi italijanska grofica Vittolesci, rodom Holandčanka, ki se je zaobljubila, da bo živela pet let daleč proč od človeške družbe. Do celice je speljana žična železnica, po kateri bo nova »nuna« dobivala hrano. Celica ima tudi elektriko in je opremljena z vsemi modernimi aparati za gospodinjstvo, tako da bo imela gospodarica dovolj časa za svoja premissljevanja. Za revne puščavnice taka celica seveda ni, ker je stala okoli 50.000 lir.

18

»Zelo mlad je,« je izpregovoril Gamelin ter se okrenil proti ubogemu dojenčku, ki je ječal za njegovim hrbtom v dušeci gneči poslednjih prisilcev.

»Šest mesecev ima, ljubček sirotek!... Oče je v vojski, pri tistih, ki so zavrnili Avstrijce pri Condé-u. Piše se Dumonteil (Miha), po poklicu suknarski pomočnik. Zglasil se je v nekem gledališču, ki so ga bili postavili pred mestno hišo. Moj ljubi je hotel braniti domovino in si ogledati svet... Piše mi, naj potrpim. Toda povejte mi, kako naj dojam Pavla... (Pavel mu je namreč ime)..., ko sama sebe nimam s čim hraniti?«

»Ah,« je vzkliknila čedna plavolasa deklica, »eno aro smo še dobri, drevi pa bo treba začeti znova isto ceremonijo pred vratmi špecerije. Človek mora prestati smrtno nevarnost, ako hoče dobiti troje jajc in četrtrinko masla.«

»Masla!« je vzdihnila grajanka Dumonteil, tri mesece je že, odkar ga nisem videla!«

In ženski zbor je zatarnal, kako redko in drago je življenje, preklinjal emigrante ter pošiljal pod giljotino sekcijske komisarje, ki dajejo razvratnim ženskam za ceno sramotnih uslug piščance in cele hlebece kruha po štiri funte. Trosili so vznemirljive zgodbe o volih, ki so jih potopili v Seini, o vrečah moke, ki so jih stresli v

kanale, o hlebcih kruha, ki so jih pometali v latrine... Kraljevi, Rolandovi, Brissotinovi izstradaleci seveda hočejo iztrebiti pariško ljudstvo.

Hipoma pa začne čedno plavolasa dekle s pomečkanjo ruto vpiti, kakor da ji gori krilo, ki ga je z vso silo otresala ter mu obračala žepe, trdeč odločno, da so ji ukradli denarnico.

Pri glasu o tej tatvini se je polastilo veliko ogorčenje teh malih ljudi, ki so opustošili palače v predmestju Saint-Germain in navalili na Tuilerije, ne da bi bili kaj odnesli, teh rokodelcev in gospodinj, ki bi bili od srca radi sežgali versailleski grad, a bi se smatrali za onečastene, da so odnesli eno samo iglo. Mladi razuzdanci so si dovolili nad nezgodo lepe deklince nekaj zlobnih šal, ki pa jih je takoj udušil vseobči tršč. Govorili so že, da treba tatu obesiti na svetilko. Začela se je burna in pristranska preiskava. Velika pletica je kazala s prstom starčka, ki so ga sumničili, da je menih, ki je slekel kuto, ter prisegala, da je ta »kapucin« zagrešil zločin. Mnóžica se je dala takoj prepričati ter začela na ves glas groziti s smrtjo.

Starček, ki so ga tako hitro obsodili ter izročili javni osvetti, se je kaj skromno stiskal pred grajanom Brotteauxom. Po pravici povedano, bil je res na las podoban bivšemu redovniku. Obraz mu je bil še dosti častiljiv, dasi je nosil sledove zmede, ki so jo vzbujala temu siromaku nasilja drhali in še sveži spomin na septemberske dneve. Strah, ki se mu je čital na licu, je vzbujal v ljudstvu sumnjo, zakaj ljudstvo si rado domišljuje, da se samo krivci hoje njegove sodbe, kakor da ne bi morala nepreudarna naglica, s katero jo vrši, plašiti celo najnedolžnejših.

Brotteaux si je bil postavil za zakon, da se ne bi

nikoli protivil ljudskim čuvstvom, zlasti kadar se izkažejo za nesmiselna in okrutna, »zakaj takrat — tako je dejal — je ljudski glas glas božji.« Toda Brotteaux je bil nedosleden: izjavil je, da ta človek, pa naj že bo kapucin ali ne, ni mogel ničesar izmakniti tej grajanki, ker se ji ni niti za hip približal.

Drhal je sklepala, da je oni, ki brani tatu, njegov sokrivec, in že se je govorilo o tem, da treba strogo ravnati z obema zločincema, in ko je Gamelin izjavil, da je porok za Brotteauxa, so najmodrejši sklenili, da treba tudi njega z onima dvema poslati na sekcijo.

Toda čedna deklina je nenadoma vsa vesela zaklicala, da je našla svojo denarnico. Takoj so jo obsuli s psolvkami ter ji začeli groziti, da ji javno prešibajo zadnico, kakor nuni.

Gospod, je dejal tedaj redovnik Brotteauxu, hvala vam, da ste se zame zavzeli. Na mojem imenu ni mnogo ližeče, toda dolžan sem vam ga povedati: imenujem se Louis de Longuemare. Redovnik sem, res je; toda ne kapucin, kakor so trdile te ženske. Od kapucina sem zelo daleč: duhovnik sem iz redu Barnabitov, ki je dal cerkvi nešteto učencjakov in svetnikov. Ni dovolj, ako trdijo, da segajo njegovi početki do svetega Karla Boromeja: za njegovega pravega ustanovitelja treba smatirati apostola svetega Pavla, čigar začetnice nosi v svojem grbu. Ostavi mi moral svoj samostan, ki je postal sedež odseka Pont-Neuf, ter obleči posvetno suknjo.

Oče moj, je odvrnil Brotteaux, ogledujoč Longuemareovo dolgo suknjo, vaša obleka priča dovolj glasno, da niste zatajili svojega stanu: ako človek gleda to oblečilo, bi dejal, da ste svoj red poprepreje preosnovali kakor pa zapustili. In pod to strogo zunanostjo se dobrovoljno izpostavlja žalitvam brezbožne drhali.

Važnost Švice za naše gospodarstvo

V naših gospodarskih krogih vlada vse pre-malo zanimanja zato, da bi se naši trgovski od-nošaji razvijali napram Švici. Večina trgovcev je mišljenja, da Švica s svojimi tri in pol milijona prebivalci ni pripravno tržišče za naše bla-go. Naša proizvodnja, posebno poljedelski pri-delki zahtevajo — po njihovem mišljenju — tržišča z veliko potrošnjo, ki naj absorbirajo velik del naše žetve.

To stališče je pa samo toliko pravilno, v koli-kor ne more biti Švica za svojo potrošnjo, ki se orientira po vseh svetovnih tržiščih, kupec vseh vrst blaga, katere ima naše gospodarstvo na razpolago. Toda pozablja se, da je Švica bogat zemlja z velikimi razpoložljivimi kapitali, ki morajo donosati primerne obresti. Obresti ne služijo samo za vsvarjanje novih kapitalov, tem-več v večjem delu za kritje dolgova na tržiščih. Torej je Švica v vsakem slučaju zainteresirana, da nosi njen kapital čim večje obresti. V Švici se računa — in pod to devizo se stopa tudi na kupovna tržišča — s tem, da močna kupovna sila ne bazira na potrebah zemlje in konsumnih možnostih, temveč na potrebah obrti, kapitala, eventualnega profita in končno na možnosti do-bička. Torej je argumentacija, da kupuje Švica samo toliko, kolikor more sama porabiti, napačna. Švica stopa danes na tržišča ne s svojo veliko potrošnjo, temveč s svojim razpoložljivim kapitalom.

To dejstvo daje Švici posebno karakteristiko, da je ta zemlja s tako malo lastno potrošnjo, vendarle tako jako vezana na svetovno trgo-vino, kakor redko kaka druga država. Intenzivnost prometa lastne trgovine (brez tranzitnega tujega prometa) stavlja Švico v isti red z Ame-riko, Francijo itd. Orientacija k svetovnemu tržišču je zelo velika in organizacija prodaje je tako dobro izvedena, da nimamo danes države, kamor bi Švica ne poskušala prodreti s svojo lastno trgovino in prodajo tujih proizvodov.

Velike važnosti je za nas potreba Švice po živilskih potrebščinah, ki se uvažajo iz inozem-stva brez posebnih stalnih trgovinskih zvez. Proizvodnja živil je v Švici precej majhna, tako da se more prehraniti s pridobljenimi količi-nami jedva 60 do 70 odstotkov prebivalstva. Nedostatek za eno tretjino prebivalstva se uvažuje iz inozemstva. Odstotek naše države pri tem uvozu je precej malenkosten, posebno če pomislimo, da se velik del uvoženih poljedel-skih proizvodov zopet prodaja. Izgleda celo, da po malo izgubljam to važno tržišče. V glavnem je treba pripomniti, da se vse države dobaviteljice, ki prihajajo v poštev, trudijo z vsemi silami, da pridobijo Švico kot kupca za svoje proizvode. Še leta 1927. je bila Jugoslavija poleg Argen-tinije največja dobaviteljica Švice. Naslednjega leta pa smo bili na devetem mestu in leta 1929. zopet na petem. Medtem so nas prehiteli poleg Argentinije še Ogrsko, Italija, Nizozemska in druge.

Zanimiv je v tem vprašanju kratek statistični pregled trgovinske bilance Švice za poslednji dve leti, porazdeljen po živilskih potrebščinah, surovinah in fabrikatih:

Zivila:	Uvoz v frankih	Izvoz v frankih
1928.	695,661.000	220,498.000
1929.	707,996.000	218,247.000
Surovine:		
1928.	893,662.000	191,124.000
1929.	962,254.000	213,889.000
Fabrikati:		
1928.	974,471.00	1,611,628.000
1929.	1,074,430.000	1,702,290.000

Kakor vidimo, predstavlja Švica dobrega kupca ne samo v živilih, pač pa tudi v surovinah in fabrikatih. Pri globljem proučavanju in pri-merjanju izvoza z uvozom lahko zapazimo, da je Švica izvažala tudi one produkte, katerih sama nima, temveč jih uvažuje, pri čemur je go-tovo dosegla precejšen dobiček. Že sama ta kon-stalacija zadostuje, da lahko dokažemo, kako Švica kupuje ne samo za svojo potrošnjo, tem-več tudi za nadaljnjo prodajo.

Kar se pa tiče naših proizvodov, je treba priznati, da je bil velik del teh proizvodov pro-dan v Švico potom posredništva Italije, Av-strije in Grške.

Za naše proizvode vlada v Švici zanimanje predvsem za našo koruzo, ječmen, pšenico in rž. Leta 1929. je Švica uvozila žitaric za približ-no 220 milijonov frankov, od tega je odpadlo na Jugoslavijo le 224.000 frankov. Od sočivja prihaja v poštev zeleni fižol. Tega bi lahko mnogo več prodali, kakor se to v resnici do-gaja. Temu bi se odpomnilo s tem, da bi se upeljali posebni ekspresni vlaki, ki bi omogo-čali direktni promet. Sloves uživajo tudi naše češnje, edini konkurent je Amerika, ki je tehnično bolj napredovala. Šunka, klobase, sa-lam in slanina našega izvora so v Švici priljubljene izdelki, posebno naše sušeno meso se dobro vnovčuje.

Najvažnejši naši proizvodi, ki se v večjih ko-ličinah uvažajo v Švico, so jajca in perutnina. Tudi za naš les je Švica dober kupec, poleg lesa se uvažuje tudi kurivo, furnirji, doge, želez-niški pragovi itd. Od živine se je v preteklem letu najbolj obnesla trgovina s konji. Tudi rube so zelo iskani produkt, posebno železo (železni krom in železni silicij). Razen tega kupuje Švica od nas razne kemične snovi, kakor klorov magnezij itd.

Važno podstavko švicarske zunanje trgovine tvori uvoz hmelja, pri katerem je naša država slabo zastopana, čeprav je Švica lani uvozila za 2 milijona frankov hmelja, predlanskim pa celo za 4 milijone. Posebno je iskani hmelj iz Slo-venije.

Iz teh razmotrivanj je jasno razvidno, da imamo v Švici ugodne gospodarske vidike, ki se bodo dali gotovo realizirati, če bomo našo pro-izvodnjo in tudi našo zunanjo trgovino postavili na trdne noge.

Švica ima le še to prednost, da ne more iz političnega gledišča zlorabiti svojo kapitalistično premoč, kakor bi gotovo storile druge države, katerih kapitali so danes globoko prodrli v našo industrijo.

Razglas

davčne uprave za mesto Ljubljana.

Dokler se ne izvrši nova odmera zemljarine, zgradarine, pridobnine, rentnine in družbenega davka za tekoče leto 1930, morajo davčni zavezanci plačevati te davke po predpisu iz prejšnjega leta, to je iz leta 1929. Od tega so izvzeti samo oni davčni obvezanci, ki so prijaviteli pre-stanek davčne dolžnosti (člen 147. zakona o ne-posrednih davkih).

V smislu člena 148. pravkar omenejenega za-kona o neposrednih davkih in njega pravilnika, je dospel 1. julija 1930 že v plačilo tretji obrok: zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, pavšalnega davka na poslovni promet in vojnice. Vsi ti že v plačilo dospeli četrtletni davki se morajo plačati najkasneje do dne 16. av-gusta 1930. Kdor bi do tega dne ne plačal za-padlega obroka, se mu od neplačane vsote za-računajo 6-odstotne obresti in se izterja nepla-čani davek z obrestmi vred prisilno.

Zemljarina dospe v plačilo ter se mora pla-čati v dveh enakih letnih obrokih, najkasneje dne 15. avgusta 1930 in dne 1. novembra 1930, sicer se bodo istotako zaračunale 6-odstotne obresti in se bodo neplačane vsote prisilno iz-terjale.

Davek novih zavezancev in davek za nove davčne predmete, ki se bo odmeril med tekočim davčnim letom, dospe v plačilo oni dan, ko se bo davčnim zavezancem pravilno izročil plačilni nalog ali odlok, plačati se pa mora 30. dan po vročitvi plačilnega naloga, odnosno odloka in sicer v onem znesku, ki je po zakonskih rokih že dospel v plačilo.

Davek na poslovni promet onih zavezancev, ki ga plačujejo po knjigi opravljenega prometa,

dospe in se mora plačati za II. četrtletje 1930 najkasneje do 30. julija 1930.

Davek na rente, ki se pobira z smislu člena 71. zakona o neposrednih davkih posredno po dolžniku, se mora plačati v 45 dneh po poteku vsakega polletja, tedaj za I. polletje do vsedetega 14. avgusta 1930.

Uslužbeni davek, ki so ga pobrali službo-dajalci in sicer:

- 1. državne in samoupravne institucije,
- 2. družbe, ki polagajo javne račune in ki so vsled tega načelno zavezane družbenemu davku in sicer v obeh teh primerih brez ozira na šte-vilo zaposlenecv in
- 3. ostali delodajalci, če zaposlujejo mesečno povprečno nad 20 zaposlencev, morajo odpremiti davčni upravi najkasneje do 15. dne po prete-ku vsakega meseca.

Ostali delodajalci pa plačujejo ta davek potem davčnih znamk z vse zaslužke, in sicer s tem, da nalepijo te znamke ob vsakokratnem izplač-ilnem roku v knjižici za uslužbenski davek na zato določene mnestu in obenem znamke uni-čijo.

Gospodarske vesti

× Karteliranje železa v balkanskih državah. Srednjeevropski kovinski industriji so se v po-sebni gospodarski konferenci v Teplitz-u zedi-nili v vprašanju razpečavanja kovinskih izdel-kov v balkanskih državah. Pogajanja so se predvsem vršila med češkoslovaškimi kartelom železa in avstrijsko »Montan-Gesellschaft« na eni, ter madjarsko družbo »Rima-Murany« na drugi strani. Na podlagi teh določil se je med drugim, jugoslovansko tržišče podredilo inte-resni sferi avstrijske »Alpine-Montan« in mad-

jarske »Rima«, medtem ko se je češkoslovaški kartel povsem izločil, ter se mu je določilo romunsko tržišče. Demarkacijska črta med »Alpi-noz in »Rima« teče od Koprivnice — Bjelovar—Bos, Brod — Zenica — Jadran. Ta določila ve-ljajo do 30. septembra 1931. V zadnjem času so se določevala tudi interesne sfere med sred-njeevropsko grupo T. R. G. (Alpine in Rima) in jugoslovanskim železnim kartelom, kakor tu-di določila o bonifikacijah, katerih naj bodo deležni jugoslovanski veletrgovci z železino.

× Naši gospodarski odnošaji z Romunijo. Naš zunanji minister dr. Marinković, ki se mudi v Bukarešti, je z romunskim zunanjim ministrom Mironescom razpravjal tudi o vprašanih dvo-lastniških posestev in o vprašanju naših tesnej-sih odnošajev v gospodarstvu in agrarnem po-gledu, kakor tudi o vprašanju plovlbe po Do-navi.

× Ugoden razvoj mlekarstva. Snova-nje mlekarstva v naši državi je po zad-njih statističnih podatkih zadnje 4 mesece po-raslo za 35 odstotkov. Posebno se v tem odliku-jejo dunavska, vardsarska in moravska bonovina.

× Semenska pšenica. V nedeljo, dne 6. ju-lija 1930 se vrši ogled semenogojne postaje v Beltincih (Nemščak), zlasti lepo uspeših poizku-sov z novovzgojenimi vrstami pšenice in ovsja. Odhod iz Murske Sobote v Doležljovje z vlakom ob 9:20 pod vodstvom predsednika kmetijske podružnice g. Samca. Za kolesarje je odhod iz Rakičana ob 9. uri pod vodstvom sreskega kmetijskega referenta.

× Ford v naši državi. Vprašanje zgradbe av-tomobilnih tovarn v Baru, ki jih snuje Ford, je prišlo že do merodajnih mest, kjer se sedaj o njem razpravlja. Naša država bo pri gradbi tvornice znatno udeležena in si zato namerava zavarovati pri tem podjetju večino delnic. Dr-žava namerava v bodoče pokrivati vse svoje potrebe v tej tovarni, da se na ta način izogne dobavam iz inozemstva.

× Izbris naziva »cognac«. V smislu trgovske pogodbe med našo državo in Francijo, je znana tvrdka Stock Cognac Medicinal d. d. v Slavonski Požezi spremenila naziv tvrdke v toliko, da se je izvršil izbris naziva »cognac«.

× Morganova finančna transakcija v romun-skem telefonskem omrežju. Svoječasno smo po-ročali o telefonskem monopolu ameriške bančne skupine v Romuniji pod firmo »International Telegraph and Telephones Cie Ltd.« Medtem se poroča o podrobnostih te transakcije. — Na podlagi dogovora mora Morgan ustanoviti v Ro-muniji telef. družbo v znesku 1 milijard lejev. Rok koncesije ni omejen. Državi pripada 4% dohodkov, družba ustanovi veliko tovarno tele-fonskih aparatov in armature v Romuniji in se obvezuje, da zaposli v njem 50% domačega viš-jeja uradništva in 80% nižjih uslužbencev. — Rusi in Madjari so pri zaposljevanju izključeni. Morgan se obvezuje, da dobavi Romuniji 8-od-stotno posojilo v znesku 8 milij. dolarjev v dveh obrokih, katerih poslednji zapade 1. januarja 1931. Nadalje se Morgan obvezuje dobaviti po-sojilo 15 milijarde lejev držav. poljedelskemu kreditnemu zavodu. Novo ustanovljena družba mora glasom pogodbe vpostaviti telefonske zve-ze v 3000 občinah.

× Fuzija v avstrijski lokomotivni industriji. »Sigle, tovarna lokomotiv v Dunajskem Novem mestu in dunajska Floridsdorfska lokomotivna tovarna sta sklenili medsebojno združenje.

× Nova velika tujsko-prometna d. d. v Italiji. V Londonu se je ustanovila delniška družba s kapitalom Lstg 350.000—, z namenom izkori-ščenja klimatičnih, termaličnih in turističnih prilik v Courmayeur (Aosta). Predvsem je na-men družbe, da vpostavi vzpenjačo na la Saxe, najvažnejše smučišče Italije.

Dunaj, 2. jul. Berlin 168-80, Amsterdam 284-67, Kopenhagen 189-50, Stockholm 190-15, Bruselj 98-86, Praga 21-01, Beograd 12-5325, Budim-pešta 123-89, Bukarešta 4-21, Varšava 79-36, So-lija 5-1330, Milan 87-10, Curih 137-28.

Curih, 2. jul. Beograd 9-125, London 25-0725, Newyork 515-80, Bruselj 72-025, Milan 27-0225, Madrid 59, Amsterdam 207-40, Berlin 122-975, Dunaj 72-835, Solija 3-74, Praga 15-30, Varšava 57-30, Budimpešta 90-285, Atene 6-68.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 2. julija. Državni papirji: 7% inv. posojilo 87-8750 (87-25), vojna škoda ar. 433 do 433-50 (433), kasa 433-43350 (433), julij, avgust, september in oktober 434 bl., december 433-434 (434), 4% agrarne obveznice 54 do 54-75, 7% Blerovo posojilo 84-8425 (84), 8% Blerovo posojilo 94-875-95-25 (94-87), 7% poso-jilo hipotekarne banke 82-875-83-25 (83). — Banke: Hrvatska 50 d., Praštediona 900-905, Udružena 194-195, Ljubljanske kreditna banka 122 d., Narodna banka 8150 d. Industrije: Se-čerana Osijek 333-337, Trboveljska 415-417-50, Slavonija 200-210, Vevče 128 d.

Beograd, 2. jul. Narodna banka 8200, 7% inv. pos. 89-25-89-75, 4% agr. 55-50-56, 7% Bler. 85-87-50. 6% Beglučke obv. s k. 70 bl., vojna škoda pt. 443-443-50, ultimo avg. 448 do 449.

Notacije naših drž. papirjev v inozemstvu. New York, 2. jul. 8% Bler. 94-95, 7% Bler. 83-84, 7% pos. Hipot. b. 81-50-82-50.

London, 2. jul. 7% Bler. 83-25-84-25.

Dunaj, 2. julija. Bankverein 18, Kreditni zavod 47-40, Dunav-Sava-Adria 12-79, Prioritete 92-05, Trbovlje 50-35.

Žitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca nespreme-njena, brez prometa.

Novi Sad, 2. julija. Vse nesprejemeno. — Promet: 22 vagonov pšenice 1 vagon ječmena, 6 vagonov koruze, 2 vagona otrobov, 9 vagonov moke. Tendenca: nespremenjena.

Budimpešta, 2. julija. Tendenca čvrsta, pro-met srednji. Pšenica: oktober 18-54-18-67 (18-65 do 18-66). Rž: oktober 11-20-11-35 (11-34 do 11-35). Koruza: julij 13-68-13-97 (13-95-14), avgust 13-90-14-20 (14-13-14-15).

Chicago, 2. julija. Pšenica: julij 90-25, septem-ber 94-50, december 100. Koruza: julij 73-875, september 73-375, december 67-75. Oves: julij 34-125, september 36, december 39-25. Rž: julij 47-25, september 52, december 56-25.

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenca mlačna. Zaključenih je bilo 50 va-gonov mešanih drv, 5 vagonov tesnega lesa, 3 vagoni hrastovih pragov, 1 vagon parjene bu-kovine, 1 vagon naravne bukovine in 1 vagon remeljnov.

Nasvete za nove zgradbe, načrte, proračune in nadzorstva, izvršujejo po zmernih ceni gradbena in arhitektonska inženerska pisarna: Tehnični biro »Tehna« Ljubljana, Mestni trg št. 25/A.

Stelaže in pudelne za trgovino kupim M. Pleterski, Dol. Pirošica, p. Cerklje ob Krki.

Objava.

V smislu sklepa ljubljanskih denarnih zavodov se obrestujejo počeni s 1. juli-jem 1930:

Vloge na tekoči račun in na knjižice brez odpovedi

po 5%

Vežane vloge pa največ do

6 1/2%

S 1. julijem 1930 prične dogovorjeni odpovedni rok za vezane vloge na knji-žice.

Ljubljana, dne 1. julija 1930.

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO.

Borzna poročila

dne 2. julija 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 2. julija. Amsterdam 22-73, Berlin 13-465-13-495, Bruselj 7-87-7-90, Budimpešta 9-8943, Curih 1094-40-1097-40, Dunaj 7-9686 do 7-9986, London 274-80, Newyork 56-425, Pariz 222-31, Praga 167-28-168-08, Trst 296-20.

Zagreb, 2. julija. Amsterdam 22-73 bl., Dunaj 797-86-800-86, Berlin 13-465-13-765, Bruselj 789-26 bl., Budimpešta 987-93-990-93, Bukarešta 33-30-33-80, Milan 295-149-297-149, London 274-40-275-20, Newyork k. 56-325-56-525, Pariz 221-131-223-131, Praga 167-28-168-08, Madrid 628-631, Curih 1094-40-1097-40.

Beograd, 2. jul. Pariz 221-31-223-31, London 274-40-275-20, Newyork ček 56-325-56-5250, Milano 295-10-297-10, Praga 167-28-168-08, Dunaj 796-86-799-86, Budimpešta 987-93-990-93, Berlin 13-4650-13-4950, Curih 1094-40-1097-40, Bruselj 787-76-790-76, Bukarešta 33-50-34.

Naročajte najboljši in najcenejši dnevnik »Jugoslovan«

NAJNOVEJŠA KOLESA ZA OTROKE.
TOVARNNA PELIKAN
KOLESNI DELI — PNEUMATIKE — EN DETAJL
LAKIRANJE — POKRIKLANJE
ENGROS
Otrošid vozilcd
MARIJIN TRG ST. 8
TOVARNNA
Ljubljana VII.
SPREJEMA VSA POPRAVILA KOLES IN VOZICKOV!

ŠTEMPIHAR Ivon, doktor prava in advokat, mesto JESENICE Yves, Docteur et Avocat, la ville de JESENICE

naznanja,	javlja,	beehrt sich mitzuteilen,	a l'honneur de faire savoir,	begs to inform
da je bil vpisan 2. t. m. v imenik advokatov pri zbornici v Ljubljani,	da je bio upisan 2. t. m. u imenik advokata kod komore u Ljubljani,	daß er am 2. d. M. in das Advokatenverzeichnis bei der Kammer in Ljubljana eingetragen wurde,	qu'il a été le 2. d. c. m. inscrit dans la liste des Avocats auprès de la Chambre a Ljubljana, qu'il a ouvert l'étude a No. 115,	that he has been registered, the 2 nd of th. M. into the Barristers' list of the Chamber in Ljubljana and that he has opened his office at N ^o 115,
da je otvoril pisarno na	da je otvorio kancelariju na	JESENICE	JESENICE,	JESENICE,
JESENICAH	JESENICAMA	Nr. 115, Dravska Banovina, Jugoslawien, eröffnet hat und daß er die Geschäfte in den Sprachen dieser Mittheilung führen wird.	JESENICE,	JESENICE,
št. 115 pri »Peklarju« in da	br. 115 kot »Peklara« i da vrši po-	Dravska banovina, Yougoslavie, et qu'il menera les affaires dans les langues de cette annonce.	Dravska banovina, Yougoslavie, et qu'il menera les affaires dans les langues de cette annonce.	Affairs performed in the lan-guages of this advertisement.
posluje v jezicah tega naznanila.	slove u jezicima toga obaveštenja.			

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VIII. No. 4589. 1594

Razglas.

Na osnovi § 15. in 16. akcijskega regulativa ter § 42., točka 18., zakona o banški upravi odobrujem izpremembo §§ 1., 2. in 46. pravil za delniško družbo Lesna eksportna in industrijska d. d. v Mariboru po sklepih občnega zbora z dne 16. oktobra 1929. ter 20. maja 1930. Z izpremembam § 1. se odslej družba nazivlje: »Lesna in splošna industrijska delniška družba«, poleg tega se razširi smoter in namen družbe; § 46. dosedanjih pravil o ustanovitvi družbe pa se v celoti črta.

Kralj. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 22. junija 1930.

Ban:

Sernec Dušan s. r.

V. No. 4478

Razpis.

Razpisujem na podstavi čl. 86.—98. zakona o drž. računovodstvu z dne 6. marca 1920. ter vseh njegovih poznejših dopolnitev in izprememb s krajšanim rokom od 20 dni

javno pismeno licitacijo

za dobavo motornega cestnega valjarja elektno teže 12.000 kg na dan

4. avgusta 1930. ob enajstih pri prvem odseku tehničnega oddelka kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

Ponuditi je le motorne valjarje s pogonom na plinsko olje, pri čemer je točno navesti motorno silo v HP, brzino, uporabo goriva in maziva, strmino, ki jo obvlada, ter sploh vse one podatke, ki so potrebni za presojo efekta in ekonomije cestnega valjarja. Valjar se mora dobaviti v roku 3 tednov po izvršenem naročilu.

Ponudbe, kolkovane s taksno marko od Din 100.—, je predložiti navedenega dne v zapečateni kuverti do pol enajstih predsedniku licitacijske komisije; ker se pozneje dole ponudbe ne bodo upoštevale, kakor tudi ne one, ki ne bi nudile enoletne garancije za brezhibno delovanje valjarja in za pravilnost navedb tvrdke glede njegovega efekta in ekonomije.

Zato mora vsak ponudnik hkratu s ponudbo predložiti tudi blagajniško potrdilo, da je pri blagajni Kranjske hranilnice v Ljubljani plačal kavcijo. Kavcija znaša 10% ponudene vsote (20% za ponudbe z izvozemstva), ki se vplača bodisi v gotovini, drž. vrednostnih papirjih ali garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 88. zakona o drž. knjigovodstvu in registriranih v smislu čl. 24. pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka = B »pogodbe in nabave«.

Pridržujem si pravico, oddati dobavo neglede na višino ponudene vsote ali pa oddati vse ponudbe brez motivacije.

Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po licitaciji.

V Ljubljani dne 26. junija 1930.

Kralj. banska uprava Dravske banovine.

Pomočnik bana:

Dr. O. Pirkmajer s. r.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 168/30—11. 1600

Dražbeni oklic.

Dne 19. julija 1930. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: (stavbišče s hišo, vinograd s hramom in en pašnik) zemljiška knjiga št. Jernej, vl. št. 422, 423.

Cenilna vrednost: Din 14.113.50.

Najmanjši ponudek: Din 9409.—.

Pravice, ki bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kostanjevici,
dne 29. junija 1930.

E 205/30—4. 1599

Dražbeni oklic.

Dne 1. avgusta 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin:

I. a) hiša z gospodarskim poslopjem, njiva, gozd, vinograd ter gosp. parce. št. 2156 k. o. Vel. Mraševo, zemljiška knjiga št. Cerklje, vl. št. 359; b) 1/20 solastninski delež do posestva vl. št. 73 k. o. Cerklje, njivi in pašnik.

II. šupa z dvoriščem, travnik, sadni vrt, njivi k. o. Cerklje vl. št. 312.

Cenilna vrednost: ad I. in II. dinarjev 1.174.70.

Vrednost pritikline: Din 1340.— in 2. plača, sani, brana, streljina za gramoz, sod za gnojnico, 1 voz, konj, 2 kadi, 1 brenta, 6 sodov.

Najmanjši ponudek: Din 68.344.—.

Pravice, ki bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Krškem,
dne 27. junija 1930.

E 379/30—10 1593

Dražbeni oklic.

Dne 5. avgusta 1930. ob pol desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin, zemljiška knjiga Križ, vl. št. 57 in polovica vlož. št. 329 (hiša št. 61 z dvoriščem in 2 parcelama).

Cenilna vrednost: Din 7200.—.

Najmanjši ponudek: Din 4800.—.

Pravice, ki bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kamniku,
dne 24. junija 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 355—prez—30.

Razpis.

Rektorat univerze kralja Aleksandra Prvega v Ljubljani razpisuje za histološki inštitut na medicinski fakulteti mesto asistenta s prejemki uradnika I. kategorije.

Prosilec mora biti ali doktor medicine ali diplomiran filozof - zoolog. Predloži naj eventualna potrdila o dosedanjem službovanju in strokovnih delih.

Prošnje morajo biti opremljene z dokumenti, naštetimi v čl. 12. uradniškega zakona, in sicer v originalu in po dva prepisa.

Kompetenti naj pošljejo svoje prošnje rektoratu do

16. julija 1930.

Rektorat univerze kralja Aleksandra Prvega v Ljubljani,
dne 20. junija 1930.

Rektor: Dolenc I. r.

Št. 324.

Razpis.

V gluhozemnico v Ljubljani se sprejmejo ob pričetku šolskega leta 1930/31 gluhozemni otroci na prošnjo staršev ali njih namestnikov. Prošnje, ki jim je pridejati rojstni list, izpričevalo o cepljenih kozah, zdravniško izpričevalo, domovinski list in event. izkaz o imovini, je poslati ravnateljstvu zavoda

do 15. julija t. l.

Pogoji sprejema so razvidni v Službenih objavah »Jugoslovan« z dne 4. junija 1930., št. 3.

V Ljubljani, dne 27. junija 1930.

Ravnateljstvo gluhozemnice v Ljubljani.

Štev. 5670/II. 2—1 1597

Razglas

Direkcija drž. rudnika Velenje nabavi na dan

10. julija 1930. ob enajstih 6 komadov gumijevih obročev z zračnimi stanicami.

Pogoji se dobe pri podpisani.

V Velenju, dne 30. junija 1930.

Direkcija državnega rudnika Velenje.

Štev. 5558. 2—2 1572

Razglas.

Direkcija državnega rudnika v Velenju razpisuje za dan

21. julija 1930. ob enajstih nabavo 40 komadov vodnih zasunkov, 20 komadov prehodnih pip, 100 komadov flanaš iz kovanega železa.

Pogoji se dobe pri podpisani.

V Velenju, dne 25. junija 1930.

Direkcija drž. rudnika Velenje.

Štev. 5559/II. 2—1 1573

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje za na dan

Računski zaključek »Slavije« jugoslovanske zavarovalne banke v Ljubljani

za poslovno leto 1929.

1566

Izguba	Račun izgube in dobička.	Dobiček	
	Din	Din	
Škode in življ. izplačila	4.815.257.94	Prenosi	17.694.183.86
Upravni stroški	7.508.268.90	Premije	10.676.181.87
Odpisi	196.535.59	Obresti in donos hiš	1.267.356.81
Premijske rezerve	20.215.535.67	Pristojbine	4.508.490.80
Rezerve za škode	1.410.669.40	Razno	39.763.66
Čisti dobiček	39.709.50		
	34.185.977.—		34.185.977.—

Aktiva	Bilanca.	Pasiva	
	Din	Din	
Gotovina	267.894.76	Deln. glavnica	2.500.000.—
Vloge	20.927.467.36	Rezerva glavnice	151.346.—
Realitete	1.070.000.—	Sploš. rez. fond	89.105.43
Vredn. papirji	1.853.759.84	Rezerve za škode	1.410.669.40
Posojila	4.581.575.—	Premijske rezerve	20.215.535.67
Inventar	487.739.67	Terjatve	10.947.488.43
Terjatve	6.200.967.43	Razno	396.457.30
Razno	360.907.67	Prehodna postavka	444.497.80
Prehodna postavka	444.497.80	Čisti dobiček	39.709.50
	36.194.809.53		36.194.809.53

Ta računski zaključek je odobril občni zbor dne 12. junija 1930.

Upravni svet.

Kokra, tekstilna d. d., Kranj

1579

Aktiva	Bilanca za leto 1929.	Pasiva	
	Din	Din	
Dobitorji	1.707.833.94	Delniška glavnica	500.000.—
Pisarniški inventar	31.650.—	Rezerva	1.000.—
Zaloga blaga	180.989.55	Kreditforji	1.414.911.03
		Transitorne postavke	3.117.—
		Dobiček	1.445.46
	1.920.473.49		1.920.473.49

Izguba	Račun izgube in dobička v letu 1929.	Dobiček	
	Din	Din	
Splošna režija	242.469.46	Bruto dobiček	241.256.56
Dotacija rezervnega fonda	1.000.—	Obresti	861.89
Dobiček	1.445.46	Kurzna razlika	2.796.47
	244.914.92		244.914.92

Kranj, dne 31. decembra 1929.

Upravni svet:

Dr. B. Sabothly s. r.

H. Sabothly s. r.

S knjigami in prilogami primerjali ter v soglasju našli:

Nadzorstveni svet:

Makso Fock s. r.

Dr. Franc Ženko s. r.

Jože Aljančič s. r.